

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15010812	IES Virxe do Mar	Noia	2022/2023

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Lingua castelá e literatura I	1º Bac.	3	105

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	6
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	7
4.1. Concrecións metodolóxicas	64
4.2. Materiais e recursos didácticos	65
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	66
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	66
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	67
5.4. Procedemento para acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias	67
6. Medidas de atención á diversidade	67
7.1. Concreción dos elementos transversais	68
7.2. Actividades complementarias	68
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	69
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	69
9. Outros apartados	69

1. Introducción

1. INTRODUCCIÓN Y CONTEXTUALIZACIÓN

1.1. NORMATIVA

Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación.

Real Decreto 243/2022, de 5 de abril, por el que se establecen la ordenación y las enseñanzas mínimas del Bachillerato.

DECRETO 157/2022, del 15 de septiembre, por el que se establecen la ordenación y el currículo del bachillerato en la Comunidad Autónoma de Galicia.

¿ Ley orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad de la educación.

¿ Real Decreto 1105/2014 de 26 de diciembre, por el que se establece el currículo básico de la Educación Secundaria Obligatoria y el Bachillerato (BOE del 3 de enero de 2015).

¿ Decreto 86/2015, del 25 de junio, por el que se regulan las enseñanzas de la educación secundaria obligatoria y el bachillerato en la Comunidad Autónoma de Galicia (DOG del 29 de junio de 2015).

¿ Orden ECD/65/2015, de 21 de enero, por la que se describen las relaciones entre las competencias y los criterios de evaluación de la educación primaria, la educación secundaria obligatoria y el bachillerato (BOE de 29 de enero de 2015).

¿ Decreto 229/2011, de 7 de diciembre, por el que se regula la atención a la diversidad del alumnado de los centros docentes de la Comunidad Autónoma de Galicia en los que se imparten las enseñanzas establecidas en la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de educación.

¿ Resolución del 20 de julio de 2017, por la que se dictan instrucciones para el desarrollo, en el curso académico 2017/18, del currículo establecido en el Decreto 86/2015, del 25 de junio, de la educación secundaria obligatoria e del bachillerato en los centros docentes.

¿ Resolución del 27 de julio de 2015, de la Dirección ral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, por la que se dictan instrucciones en el curso académico 2015/16 para la implantación del currículo de educación secundaria obrigatoria y de bachillerato en los centros docentes de la Comunidad Autónoma de Galicia (DOG del 29 julio de 2015).

¿ Orden del 25 de enero de 2022: normativa sobre la evaluación en la ESO en Galicia.

Además, para la elaboración de esta programación se han tenido en cuenta las indicaciones que ofrece la Consellería de Educación de la Xunta de Galicia, en el portal educonvives.gal, así como los diferentes protocolos que ofrece la misma para la atención a la diversidad, especialmente los siguientes: Protocolo para la intervención psicoeducativa de la dislexia y/o otras dificultades específicas de aprendizaje, Protocolo de Tratamiento Educativo del Alumnado con Trastorno del Espectro Autista (TEA), Protocolo para la atención educativa al alumnado con altas capacidades intelectuales, Protocolo para la atención educativa del alumnado con síndrome de Down y/o discapacidad intelectual, Protocolo de Consenso sobre TDAH en la Infancia y en la Adolescencia en los Ámbitos Educativo y Sanitario .

1.2. CONTEXTUALIZACIÓN

El IES Virxe do Mar está situado en Noia, A Coruña. El 70% del alumnado procede del propio ayuntamiento, el 15% procede de la zona Norte del ayuntamiento de Outes y el 5% restante, de otros ayuntamientos, entre los cuales se puede destacar Lousame.

Noia cuenta con una población de 14263 habitantes (2019) y es el punto de referencia sociocultural de la comarca. Su población se dedica mayoritariamente al sector terciario, siendo el comercio el motor económico de la villa. El resto de la población se distribuye entre los sectores secundario (pequeña y mediana industria, construcción) y primario (agricultura y, especialmente, marisqueo y pesca).

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Explicar e apreciar a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plurilingüe e pluricultural de España e a riqueza dialectal do español, así como da reflexión sobre os fenómenos do contacto entre linguas, para favorecer a reflexión interlingüística, para refutar os estereotipos e prexuízos lingüísticos e para valorar esta diversidade como fonte de patrimonio cultural.	1-2-3-4-5	1-2-3	1-2-3-4-5	1-2-3-4-5	11-12-20-31-32-40-50	1-2-3-4	1-2-3	1-2-31-32-41-42
OBX2 - Comprender e interpretar textos orais e multimodais, con especial atención aos textos académicos e dos medios de comunicación, recollendo o sentido xeral e a información máis relevante, identificando o punto de vista e a intención do emisor e valorando a súa fiabilidade, a súa forma e o seu contido, para construír coñecemento, para formarse opinión e para ampliar as posibilidades de gozo e lecer.	1-2-3-4-5	1-2-3	1-2-3-4-5	1-2-3-4-5	11-12-20-31-32-40-50	1-2-3-4	1-2-3	2-31-32-41-42
OBX3 - Producir textos orais e multimodais, con atención preferente aos de carácter académico, con rigor, fluidez, coherencia, cohesión e o rexistro adecuado, atendendo ás convencións propias dos diferentes xéneros discursivos, e participar en interaccións orais con actitude cooperativa e respectuosa, tanto para construír coñecemento e establecer vínculos persoais, como para intervir de maneira activa e informada en diferentes contextos sociais.	1-2-3-4-5	1-2-3	1-2-3-4-5	1-2-3-4-5	11-12-20-31-32-40-50	1-2-3-4	1-2-3	1-2-31-32-41-42
OBX4 - Comprender, interpretar e valorar textos escritos, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias, integrando a información explícita e realizando as inferencias necesarias, identificando a intención do emisor, reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando tanto a súa calidade como a súa fiabilidade para dar resposta a necesidades e intereses comunicativos diversos e para construír coñecemento.	1-2-3-4-5	1-2-3	1-2-3-4-5	1-2-3-4-5	11-12-20-31-32-40-50	1-2-3-4	1-2-3	1-2-31-32-41-42
OBX5 - Producir textos escritos e multimodais coherentes, cohesionados, adecuados e correctos, con especial atención aos xéneros discursivos do ámbito académico, para construír coñecemento e dar resposta de maneira informada, eficaz e creativa a demandas comunicativas concretas.	1-2-3-4-5	1-2-3	1-2-3-4-5	1-2-3-4-5	11-12-20-31-32-40-50	1-2-3-4	1-2-3	1-2-31-32-41-42

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX6 - Seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes, avaliando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura e evitando os riscos de manipulación e desinformación, e integrala e transformala en coñecemento para comunicala, adoptando un punto de vista crítico e persoal á vez que respectuoso coa propiedade intelectual, especialmente no marco da realización de traballos de investigación sobre temas do currículo ou vinculados ás obras literarias lidas.	1-2-3-4-5	1-2-3	1-2-3-4-5	1-2-3-4-5	11-12-20-31-32-40-50	1-2-3-4	1-2-3	1-2-31-32-41-42
OBX7 - Seleccionar e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura contemporánea como fonte de pracer e coñecemento, configurando un itinerario lector que se enriqueza progresivamente en canto a diversidade, complexidade e calidade das obras, e partillar experiencias lectoras para construír a propia identidade lectora e gozar da dimensión social da lectura.	1-2-3-4-5	1-2-3	1-2-3-4-5	1-2-3-4-5	11-12-20-31-32-40-50	1-2-3-4	1-2-3	1-2-31-32-41-42
OBX8 - Ler, interpretar e valorar obras relevantes da literatura española e hispanoamericana, utilizando unha metalinguaxe específica e mobilizando a experiencia biográfica e os coñecementos literarios e culturais para establecer vínculos entre textos diversos, para conformar un mapa cultural, para alargar as posibilidades de gozo da literatura e para crear textos de intención literaria.	1-2-3-4-5	1-2-3	1-2-3-4-5	1-2-3-4-5	11-12-20-31-32-40-50	1-2-3-4	1-2-3	1-2-31-32-41-42
OBX9 - Consolidar e profundar no coñecemento explícito e sistemático sobre a estrutura da lingua e os seus usos, e reflexionar de maneira autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas, coa terminoloxía adecuada, para desenvolver a conciencia lingüística, para aumentar o repertorio comunicativo e para mellorar as destrezas tanto de produción oral e escrita como de comprensión e interpretación crítica.	1-2-3-4-5	1-2-3	1-2-3-4-5	1-2-3-4-5	11-12-20-31-32-40-50	1-2-3-4	1-2-3	1-2-31-32-41-42
OBX10 - Poñer as prácticas comunicativas ao servizo da convivencia democrática, a resolución dialogada dos conflitos e a igualdade de dereitos de todas as persoas, utilizando unha linguaxe non discriminatoria e evitando os abusos de poder a través da palabra, para favorecer un uso non só eficaz senón tamén ético e democrático da linguaxe.	1-2-3-4-5	1-2-3	1-2-3-4-5	1-2-3-4-5	11-12-20-31-32-40-50	1-2-3-4	1-2-3	1-2-31-32-41-42

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descripción	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	La comunicación como llave del entendimiento global y la ciencia como empoderamiento del hombre.	Los elementos de la comunicación: emisor, receptor, mensaje, código, canal contexto; ruido y redundancia. Signo (significante y significado; y su clasificación) y símbolo; lenguaje verbal y no verbal (cinésica, proxémica, paralenguaje); Las funciones del lenguaje (representativa, expresiva, apelativa, poética, fática y metalingüística. Actos de habla (locutivo, ilocutivo, perlocutivo) Los lenguajes artificiales; los de signos. Las variedades de la lengua (diatópicas, diastráticas, diafásicas). El uso literario del lenguaje (plurisignificación y connotación, literalidad, desautomatización, desviación de la norma; el verso y la prosa).	7	7	X		
2	Morfología (I): la palabra.	El estudio de la Lengua. Nivel fónico, nivel morfológico y nivel léxico-semántico.	6	7	X		
3	Morfología : las clases de palabras	Las categorías gramaticales. El sustantivo; el adjetivo; los determinantes y los pronombres. El verbo. Las palabras invariables.	7	7	X		
4	La diversidad lingüística de España	Lenguas y dialectos. Historia de las lenguas de España. El español de América.	7	7	X		
5	La Edad Media.	Sociedad y cultura. La literatura medieval. La literatura tradicional. La épica castellana. El mester de clerecía. La prosa medieval. El teatro medieval.	7	7	X		
6	La literatura del siglo XV	Sociedad y cultura. La literatura del siglo XV. La lírica. La prosa. El teatro. La Celestina.	6	6	X		
7	El texto	El texto. La coherencia. La cohesión. La adecuación. Texto oral y texto escrito.	6	6		X	
8	La organización textual	Tipos de textos. Los textos literarios.	6	6		X	
9	Sintaxis I	La oración simple. El sintagma. La oración. El sujeto. El predicado. Los complementos verbales. Clases de oraciones según el predicado.	6	7		X	
10	Literatura del siglo XVI: Renacimiento.	Sociedad y cultura. La literatura renacentista. La narrativa del Renacimiento. El Lazarillo de Tormes. Garcilaso de la Vega. La poesía religiosa: Fray Luís de León	6	7		X	
11	Miguel de Cervantes	Sociedad y cultura. Características de la obra cervantina. Cervantes y la lírica. Cervantes y el teatro: Cervantes y la narrativa. El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha.	6	7		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
12	Sintaxis II	La oración compuesta. Oraciones coordinadas. Oraciones subordinadas.	6	7			X
13	El Barroco (I) poesía y prosa.	Sociedad y cultura. El Barroco en España. La literatura barroca. La poesía. La prosa.	6	6			X
14	El Barroco (II): teatro.	Contexto cultural del teatro barroco. El Arte Nuevo de hacer comedias. La obra dramática de Lope de Vega. Tirso de Molina. Calderón de la Barca.	6	6			X
15	Neoclasicismo: el siglo XVIII.	Sociedad y cultura. Características de la literatura del siglo XVIII. La narrativa. La lírica. El teatro. Las mujeres en la literatura del siglo XVIII:	6	6			X
16	Literatura del siglo XIX.	Sociedad y cultura. El siglo XIX en España. La literatura romántica. La novela realista. La novela naturalista.	6	6			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	La comunicación como llave del entendimiento global y la ciencia como empoderamiento del hombre.	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer e valorar as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con especial atención ao galego e ao castelán, a partir da explicación do seu desenvolvemento histórico e sociolingüístico e da situación actual, contrastando de maneira explícita e coa metalinguaxe adecuada aspectos lingüísticos e discursivos das distintas linguas, así como trazos dos dialectos do español, en manifestacións orais, escritas e multimodais.	O alumnado será quen de elaborar conclusións propias sobre a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plirilingüe e pluricultural de España e a súa riqueza dialectal. Exercicio específico. Observación e rexistro.	PE	57
CA2.1 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais complexos propios de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos.	O alumnado será quen de interpretar textos académicos e dos medios de comunicación recollendo o sentido xeral e a información máis relevante. Exercizos específicos (comentario de textos). Observación e rexistro.		
CA2.2 - Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais complexos, avaliando a súa calidade, fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de identificar o punto de vista e a intención do emisor e valorar a súa fiabilidade, a súa forma e o seu contido para fornecer a opinión e ampliar as posibilidades de lecer. Exercizos específicos (comentarios de texto). Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado será quen de comprender e interpretar textos escritos, académicos e dos medios, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando a súa calidade. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de valorar textos complexos recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias integrando a información explícita e realizando as inferencias necesarias. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.5 - Localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura.	O alumnado será quen de seleccionar e contrastar información procedend de fontes diversas avaliando a súa pertinencia., evitando os riscos de manipulación e desinformación. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.6 - Avaliar a veracidade de noticias e informacións, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais, seguindo pautas de análises, contraste e verificación, facendo uso da ferramenta adecuada e mantendo unha actitude crítica fronte ás posibles desviacións da información.	O alumnado será quen de integrar a información e transformala en coñecemento adoptando un punto de vista crítico e persoal á vez que respetuoso coa propiedade intelectual. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.7 - Identificar e resolver problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de profundar no coñecemento explícito e sistemático sobre a estrutura da lingua e os seus usos, para mellorar as destrezas tanto de produción oral como de comprensión e interpretación crítica.. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.8 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado será quen de reflexionar de maneira autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas coa terminoloxía adecuada, para desenvolver a conciencialingüística , para aumentar o seu repertorio comunicativo. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA3.3 - Elaborar textos académicos coherentes, cohesionados e co rexistro adecuado sobre temas curriculares ou de interese social e cultural, precedidos dun proceso de planificación que atenda á situación comunicativa, destinatario, propósito e canle e de redacción e revisión de borradores de maneira individual ou entre iguais, ou mediante outros instrumentos de consulta.	O alumnado será quen de planificar textos escritos e multimodais coherentes, cohesionados e co rexistro adecuado sobre temas curriculares ou de interese social e cultural. Exercizo específico. Observación e rexistro..		
CA3.4 - Incorporar procedementos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	O alumnado será quen de producir textos enriquecidos con precisión e corrección académica, atendendo a situación comunicativa. Exercizo específico. Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.6 - Avaliar a veracidade de noticias e informacións, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais, seguindo pautas de análise, contraste e verificación, facendo uso da ferramenta axeitada e mantendo unha actitude crítica fronte aos posibles desvíos da información.	O alumnado será quen de contrastar e verificar a información e as noticias, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais segundo pautas de análise da súa veracidade. Exercizo específico. Observación e rexistro.		
CA3.7 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e corrixir problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de consolidar o coñecemento explícito e sistemático sobre a estrutura da lingua e os seus usos; reflexionando de maneira autónoma nas eleccións lingüísticas e discursivas coa terminoloxía adecuada para desenvolver a conciencia. Exercizo específico. Observación e rexistro.		
CA1.2 - Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	O alumnado será quen de participar en debates refutando prexuízos e estereotipos lingüísticos e contrastando a riqueza cultural, lingüística e dialectal respecto as linguas en contacto. Exposición oral (rúbrica) Debate.		
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e a análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	O alumnado será quen de evitar situacións discriminatorias ou abusos de poder tanto orais, escritos. como multimodais e de cooperar na reflexión interlingüística. coa metalinguaxe adecuada. Conversa grupal.		
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos no ámbito persoal, educativo e social.	O alumnado será quen de empregar estratexias argumentativas utilizando un linguaxe consensuado. Tormenta de ideas. Observación e rexistro (rúbrica).		
CA3.1 - Realizar exposicións e argumentacións orais formais con diferente grao de planificación sobre temas de interese científico e cultural e de relevancia académica e social, axustándose ás convencións propias de cada xénero discursivo e con fluidez, rigor, coherencia, cohesión e o rexistro axeitado, en diferentes soportes e utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	O alumnado será quen de producir textos orais e multimodais de carácter académico con fluidez, rigor, coherencia, cohesión e adecuación utilizando recursos verbais e non verbais. Exposición oral (rúbrica)	TI	43
CA3.2 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais (formais e informais) e no traballo en equipo con actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e cortesía lingüística.	O alumnado será quen de interaccionar de xeito oral (formal e informal) e no traballo en grupo, de maneira activa e de cooperación conversacional e cortesía lingüística. Proxecto (rúbrica)		
CA3.5 - Elaborar traballos de investigación de maneira autónoma, en diferentes soportes, sobre temas curriculares de interese cultural que impliquen organizar e integrar a información en esquemas propios; e reelaborala e comunicala de maneira creativa, adoptando un punto de vista crítico e respectuoso coa propiedade intelectual.	O alumnado será quen de seleccionar información de distintas fontes e adoptar un punto de vista crítico e persoal á vez que respectuoso coa propiedade intelectual. Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.8 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado será quen de interrelacionar o coñecemento explícito de xeito autónomo coa terminoloxía argumentativa axeitada e a atención os seus efectos no interlocutor. Exposición oral (rúbrica).		
CA5.1 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e solucionar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de identificar problemas comunicativos utilizando os coñecementos explícitos cunha metalinguaxe consolidada. Observación e rexistro.		
CA5.2 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado será quen de interrelacionar estratexias democráticas coa metalinguaxe específica para a resolución de conflitos. Observación e rexistro.		
CA5.3 - Elaborar e presentar os resultados de pequenos proxectos de investigación sobre aspectos relevantes do funcionamento da lingua, formulando hipóteses e establecendo xeneralizacións, utilizando os conceptos e a terminoloxía lingüística adecuada e consultando de maneira autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	O alumnado será quen de desterrar os usos discriminatorios nas prácticas comunicativas evitando o uso inadecuado da terminoloxía lingüística. Observación e rexistro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento sociohistórico e situación actual das linguas de España. - Estudo comparativo das principais variedades dialectais do español en España e en América. - Estratexias de reflexión interlingüística. - Detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de combatelos. - Os fenómenos de contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación. - Dereitos lingüísticos, a súa expresión en leis e declaracións institucionais. Modelos de convivencia entre linguas, as súas causas e consecuencias. Linguas minoritarias e linguas minorizadas. A sustentabilidade lingüística. - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Análise dos compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos e interpretación de intencións; canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Os xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Análise das propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Interpretación dos xéneros discursivos propios do ámbito educativo. Os textos académicos. - Comprensión e análise crítica dos xéneros discursivos propios do ámbito social. As redes sociais e medios de

Contidos

- comunicación.
- Procesos de comprensión, análise e interpretación de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais.
- Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do texto.
- Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Os abusos de poder e a manipulación a través da linguaxe. Valoración da forma e do contido do texto.
- Alfabetización informacional: busca autónoma e selección da información con criterios de fiabilidade, calidade e pertinencia. Noticias falsas e verificación de feitos. O ciberanzol.
- Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Uso eficaz de dicionarios, manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Contexto vinculado ás estratexias de produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos.
- Elaboración de textos tendo en conta os compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos; canal de comunicación e elementos non verbais da comunicación.
- Os xéneros discursivos desde o punto de vista da creación e interpretación crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Respecto polas propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación.
- Xéneros discursivos propios do ámbito educativo. Creación de textos académicos.
- Xéneros discursivos propios do ámbito social. Produción de textos propios das redes sociais e dos medios de comunicación.
- Procesos de composición e revisión de diversos tipos de textos propios de natureza oral, escrita e multimodal.
- Interacción oral e escrita de carácter formal. Tomar e deixar a palabra. Cooperación conversacional e cortesía lingüística
- Produción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal. A deliberación oral argumentada.
- Produción escrita. Proceso de elaboración: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica.
- Alfabetización informacional: reorganización e síntese da información en esquemas propios e transformación en coñecemento; comunicación e difusión da información reelaborada de maneira creativa e respectuosa coa propiedade intelectual.
- Uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos propios orais, escritos e multimodais.
- Emprego adecuado nos textos propios das formas lingüísticas para a expresión da subxectividade e da obxectividade.
- Utilización de recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación.
- Uso de conectores, marcadores discursivos e outros procedementos léxico-semánticos e gramaticais que contribúen á cohesión do texto.
- Especial atención ás relacións entre as formas verbais como procedementos de cohesión dos textos propios.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica, gramatical e tipográfica dos textos. Uso eficaz de dicionarios, manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Utilización dos signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito e a súa relación co significado. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha metalinguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Diferenzas relevantes e interseccións entre lingua oral e lingua escrita: aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos. - A lingua como sistema interconectado con diferentes niveis: fonolóxico, morfolóxico, sintáctico e semántico. - Distinción entre a forma (categorías gramaticais) e a función das palabras (funcións sintácticas da oración simple e composta). - Relación entre a estrutura semántica (significados verbais e argumentos) e sintáctica (suxeito, predicado e complementos) da oración simple e composta en función do propósito comunicativo. - Procedementos de adquisición e formación de palabras e reflexión sobre as mudanzas no seu significado. As relacións semánticas entre palabras. Valores denotativos e connotativos en función da súa adecuación ao contexto e ao propósito comunicativo. - Uso autónomo de dicionarios, manuais de gramática e outras fontes de consulta para obter información gramatical de carácter xeral.

UD	Título da UD	Duración
2	Morfología (I): la palabra.	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer e valorar as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con especial atención ao galego e ao castelán, a partir da explicación do seu desenvolvemento histórico e sociolingüístico e da situación actual, contrastando de maneira explícita e coa metalinguaxe adecuada aspectos lingüísticos e discursivos das distintas linguas, así como trazos dos dialectos do español, en manifestacións orais, escritas e multimodais.	O alumnado será quen de elaborar conclusións propias sobre a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plurilingüe e pluricultural de España e a súa riqueza dialectal. Exercicio específico. Observación e rexistro.	PE	61
CA2.1 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais complexos propios de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos.	O alumnado será quen de interpretar textos académicos e dos medios de comunicación recollendo o sentido xeral e a información máis relevante. Exercicios específicos (comentario de textos). Observación e rexistro.		
CA2.2 - Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais complexos, avaliando a súa calidade, fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de identificar o punto de vista e a intención do emisor e valorar a súa fiabilidade, a súa forma e o seu contido para fornecer a opinión e ampliar as posibilidades de lecer. Exercicios específicos (comentarios de texto). Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado será quen de comprender e interpretar textos escritos, académicos e dos medios, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando a súa calidade. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de valorar textos complexos recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias integrando a información explícita e realizando as inferencias necesarias. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA2.5 - Localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura.	O alumnado será quen de seleccionar e contrastar información procedend de fontes diversas avaliando a súa pertinencia., evitando os riscos de manipulación e desinformación. Exercicios específicos.		
CA2.6 - Avaliar a veracidade de noticias e informacións, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais, seguindo pautas de análises, contraste e verificación, facendo uso da ferramenta adecuada e mantendo unha actitude crítica fronte ás posibles desviacións da información.	O alumnado será quen de integrar a información e transformala en coñecemento adoptando un punto de vista crítico e persoal á vez que respetuoso coa propiedade intelectual. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA2.7 - Identificar e resolver problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de profundar no coñecemento explícito e sistemático sobre a estrutura da lingua e os seus usos, para mellorar as destrezas tanto de produción oral como de comprensión e interpretación crítica.. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA2.8 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado será quen de reflexionar de maneira autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas coa terminoloxía adecuada, para desenvolver a conciencia lingüística , para aumentar o seu repertorio comunicativo. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA3.3 - Elaborar textos académicos coherentes, cohesionados e co rexistro adecuado sobre temas curriculares ou de interese social e cultural, precedidos dun proceso de planificación que atenda á situación comunicativa, destinatario, propósito e canle e de redacción e revisión de borradores de maneira individual ou entre iguais, ou mediante outros instrumentos de consulta.	O alumnado será quen de planificar textos escritos e multimodais coherentes, cohesionados e co rexistro adecuado sobre temas curriculares ou de interese social e cultural. Exercicio específico. Observación e rexistro..		
CA3.4 - Incorporar procedementos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	O alumnado será quen de producir textos enriquecidos con precisión e corrección académica, atendendo a situación comunicativa. Exercicio específico. Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.6 - Avaliar a veracidade de noticias e informacións, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais, seguindo pautas de análise, contraste e verificación, facendo uso da ferramenta axeitada e mantendo unha actitude crítica fronte aos posibles desvíos da información.	O alumnado será quen de contrastar e verificar a información e as noticias, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais segundo pautas de análise da súa veracidade. Exercicio específico. Observación e rexistro.		
CA3.7 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e corrixir problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de consolidar o coñecemento explícito e sistemático sobre a estrutura da lingua e os seus usos; reflexionando de maneira autónoma nas eleccións lingüísticas e discursivas coa terminoloxía adecuada para desenvolver a conciencia. Exercicio específico. Observación e rexistro.		
CA5.2 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado será quen de interrelacionar estratexias democráticas coa metalinguaxe específicos para a resolución de conflitos. Observación y rexistro.		
CA1.2 - Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	O alumnado será quen de participar en debates refutando prexuízos e estereotipos lingüísticos e contrastando a riqueza cultural, lingüística e dialectal respecto as linguas en contacto. Exposición oral (rúbrica) Debate.		
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e a análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	O alumnado será quen de evitar situacións discriminatorias ou abusos de poder tanto orais, escritos. como multimodais e de cooperar na reflexión interlingüística. coa metalinguaxe adecuada. Conversa grupal.		
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos no ámbito persoal, educativo e social.	O alumnado será quen de empregar estratexias argumentativas utilizando un linguaxe consensuado. Tormenta de ideas. Observación e rexistro (rúbrica).	TI	39
CA3.1 - Realizar exposicións e argumentacións orais formais con diferente grao de planificación sobre temas de interese científico e cultural e de relevancia académica e social, axustándose ás convencións propias de cada xénero discursivo e con fluidez, rigor, coherencia, cohesión e o rexistro axeitado, en diferentes soportes e utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	O alumnado será quen de reflexionar de maneira autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas coa terminoloxía adecuada, para desenvolver a conciencia lingüística, para aumentar o seu repertorio comunicativo. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA3.2 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais (formais e informais) e no traballo en equipo con actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e cortesía lingüística.	O alumnado será quen de interaccionar de xeito oral (formal e informal) e no traballo en grupo, de maneira activa e de cooperación conversacional e cortesía lingüística. Proxecto (rúbrica)		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Elaborar traballos de investigación de maneira autónoma, en diferentes soportes, sobre temas curriculares de interese cultural que impliquen organizar e integrar a información en esquemas propios; e reelabora e comunica de maneira creativa, adoptando un punto de vista crítico e respectuoso coa propiedade intelectual.	O alumando será quen de producir textos enriquecidos con precisión e corrección académica, atendendo a situación comunicativa. Exercicio específico. Observación e rexistro.		
CA3.8 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado será quen de interrelacionar o coñecemento explícito de xeito autónomo coa terminoloxía argumentativa axeitada e a atención os seus efectos no interlocutor. Exposición oral (rúbrica).		
CA5.1 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e solucionar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de identificar problemas comunicativos utilizando os coñecementos explícitos cunha metaingua consolidada. Observación y registro.		
CA5.3 - Elaborar e presentar os resultados de pequenos proxectos de investigación sobre aspectos relevantes do funcionamento da lingua, formulando hipóteses e establecendo xeneralizacións, utilizando os conceptos e a terminoloxía lingüística adecuada e consultando de maneira autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	O alumando será quen de desterrar os usos discriminatorios nas prácticas comunicativas evitando o uso inadecuado da terminoloxía lingüística. Observación y registro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento sociohistórico e situación actual das linguas de España. - Estudo comparativo das principais variedades dialectais do español en España e en América. - Estratexias de reflexión interlingüística. - Detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de combatelos. - Os fenómenos de contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación. - Dereitos lingüísticos, a súa expresión en leis e declaracións institucionais. Modelos de convivencia entre linguas, as súas causas e consecuencias. Linguas minoritarias e linguas minorizadas. A sustentabilidade lingüística. - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Análise dos compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos e interpretación de intencións; canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Os xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Análise das propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Interpretación dos xéneros discursivos propios do ámbito educativo. Os textos académicos.

Contidos

- Comprensión e análise crítica dos xéneros discursivos propios do ámbito social. As redes sociais e medios de comunicación.
- Procesos de comprensión, análise e interpretación de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais.
- Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do texto.
- Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Os abusos de poder e a manipulación a través da linguaxe. Valoración da forma e do contido do texto.
- Alfabetización informacional: busca autónoma e selección da información con criterios de fiabilidade, calidade e pertinencia. Noticias falsas e verificación de feitos. O ciberanzol.
- Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Uso eficaz de dicionarios, manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Contexto vinculado ás estratexias de produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos.
- Elaboración de textos tendo en conta os compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos; canal de comunicación e elementos non verbais da comunicación.
- Os xéneros discursivos desde o punto de vista da creación e interpretación crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Respecto polas propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación.
- Xéneros discursivos propios do ámbito educativo. Creación de textos académicos.
- Xéneros discursivos propios do ámbito social. Produción de textos propios das redes sociais e dos medios de comunicación.
- Procesos de composición e revisión de diversos tipos de textos propios de natureza oral, escrita e multimodal.
- Interacción oral e escrita de carácter formal. Tomar e deixar a palabra. Cooperación conversacional e cortesía lingüística
- Produción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal. A deliberación oral argumentada.
- Produción escrita. Proceso de elaboración: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica.
- Alfabetización informacional: reorganización e síntese da información en esquemas propios e transformación en coñecemento; comunicación e difusión da información reelaborada de maneira creativa e respectuosa coa propiedade intelectual.
- Uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos propios orais, escritos e multimodais.
- Emprego adecuado nos textos propios das formas lingüísticas para a expresión da subxectividade e da obxectividade.
- Utilización de recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación.
- Uso de conectores, marcadores discursivos e outros procedementos léxico-semánticos e gramaticais que contribúen á cohesión do texto.
- Especial atención ás relacións entre as formas verbais como procedementos de cohesión dos textos propios.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica, gramatical e tipográfica dos textos. Uso eficaz de dicionarios, manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Utilización dos signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito e a súa relación co significado. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha metalinguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Diferenzas relevantes e interseccións entre lingua oral e lingua escrita: aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos. - A lingua como sistema interconectado con diferentes niveis: fonolóxico, morfolóxico, sintáctico e semántico. - Distinción entre a forma (categorías gramaticais) e a función das palabras (funcións sintácticas da oración simple e composta). - Relación entre a estrutura semántica (significados verbais e argumentos) e sintáctica (suxeito, predicado e complementos) da oración simple e composta en función do propósito comunicativo. - Procedementos de adquisición e formación de palabras e reflexión sobre as mudanzas no seu significado. As relacións semánticas entre palabras. Valores denotativos e connotativos en función da súa adecuación ao contexto e ao propósito comunicativo. - Uso autónomo de dicionarios, manuais de gramática e outras fontes de consulta para obter información gramatical de carácter xeral.

UD	Título da UD	Duración
3	Morfología : las clases de palabras	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer e valorar as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con especial atención ao galego e ao castelán, a partir da explicación do seu desenvolvemento histórico e sociolingüístico e da situación actual, contrastando de maneira explícita e coa metalinguaxe adecuada aspectos lingüísticos e discursivos das distintas linguas, así como trazos dos dialectos do español, en manifestacións orais, escritas e multimodais.	O alumnado será quen de elaborar conclusións propias sobre a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plurilingüe e pluricultural de España e a súa riqueza dialectal. Exercicio específico. Observación e rexistro.	PE	61
CA2.1 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais complexos propios de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos.	O alumnado será quen de interpretar textos académicos e dos medios de comunicación recollendo o sentido xeral e a información máis relevante. Exercicios específicos (comentario de textos). Observación e rexistro.		
CA2.2 - Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais complexos, avaliando a súa calidade, fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	alumnado será quen de identificar o punto de vista e a intención do emisor e valorar a súa fiabilidade, a súa forma e o seu contido para fornecer a opinión e ampliar as posibilidades de lecer. Exercicios específicos (comentarios de texto). Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado será quen de comprender e interpretar textos escritos, académicos e dos medios, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando a súa calidade. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de valorar textos complexos recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias integrando a información explícita e realizando as inferencias necesarias. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA2.5 - Localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura.	O alumnado será quen de seleccionar e contrastar información procedend de fontes diversas avaliando a súa pertinencia., evitando os riscos de manipulación e desinformación. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA2.6 - Avaliar a veracidade de noticias e informacións, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais, seguindo pautas de análises, contraste e verificación, facendo uso da ferramenta adecuada e mantendo unha actitude crítica fronte ás posibles desviacións da información.	O alumnado será quen de integrar a información e transformala en coñecemento adoptando un punto de vista crítico e persoal á vez que respetuoso coa propiedade intelectual. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA2.7 - Identificar e resolver problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de profundar no coñecemento explícito e sistemático sobre a estrutura da lingua e os seus usos, para mellorar as destrezas tanto de produción oral como de comprensión e interpretación crítica.. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA2.8 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado será quen de reflexionar de maneira autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas coa terminoloxía adecuada, para desenvolver a conciencia lingüística , para aumentar o seu repertorio comunicativo. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA3.3 - Elaborar textos académicos coherentes, cohesionados e co rexistro adecuado sobre temas curriculares ou de interese social e cultural, precedidos dun proceso de planificación que atenda á situación comunicativa, destinatario, propósito e canle e de redacción e revisión de borradores de maneira individual ou entre iguais, ou mediante outros instrumentos de consulta.	O alumnado será quen de planificar textos escritos e multimodais coherentes, cohesionados e co rexistro adecuado sobre temas curriculares ou de interese social e cultural. Exercicio específico. Observación e rexistro..		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Incorporar procedementos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	O alumando será quen de producir textos enriquecidos con precisión e corrección académica, atendendo a situación comunicativa. Exercicio específico. Observación e rexistro.		
CA3.6 - Avaliar a veracidade de noticias e informacións, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais, seguindo pautas de análise, contraste e verificación, facendo uso da ferramenta axeitada e mantendo unha actitude crítica fronte aos posibles desvíos da información.	O alumnado será quen de contrastar e verificar a información e as noticias, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais segundo pautas de análise da súa veracidade. Exercicio específico. Observación e rexistro.		
CA3.7 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e corrixir problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de consolidar o coñecemento explícito e sistemático sobre a estrutura da lingua e os seus usos; reflexionando de maneira autónoma nas eleccións lingüísticas e discursivas coa terminoloxía adecuada para desenvolver a conciencia. Exercicio específico. Observación e rexistro.		
CA5.2 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumando será quen de interrelacionar estratexias democráticas coa metalinguaxe específicos para a resolución de conflitos. Observación y rexistro.		
CA1.2 - Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	O alumnado será quen de participar en debates refutando prexuízos e estereotipos lingüísticos e contrastando a riqueza cultural, lingüística e dialectal respecto as linguas en contacto. Exposición oral (rúbrica) Debate.		
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e a análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexén a comunicación entre as persoas.	O alumnado será quen de evitar situacións discriminatorias ou abusos de poder tanto orais, escritos. como multimodais e de cooperar na reflexión interlingüística. coa metalinguaxe adecuada. Conversa grupal.	TI	39
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos no ámbito persoal, educativo e social.	O alumnado será quen de empregar estratexias argumentativas utilizando un linguaxe consensuado. Tormenta de ideas. Observación e rexistro (rúbrica).		
CA3.1 - Realizar exposicións e argumentacións orais formais con diferente grao de planificación sobre temas de interese científico e cultural e de relevancia académica e social, axustándose ás convencións propias de cada xénero discursivo e con fluidez, rigor, coherencia, cohesión e o rexistro axeitado, en diferentes soportes e utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	O alumando será quen de producir textos orais e multimodais de carácter académico con fluidez, rigor, coherencia, cohesión e adecuación utilizando recursos verbais e non verbais. Exposición oral (rúbrica)		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais (formais e informais) e no traballo en equipo con actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e cortesía lingüística.	O alumnado será quen de interaccionar de xeito oral (formal e informal) e no traballo en grupo, de maneira activa e de cooperación conversacional e cortesía lingüística. Proxecto (rúbrica)		
CA3.5 - Elaborar traballos de investigación de maneira autónoma, en diferentes soportes, sobre temas curriculares de interese cultural que impliquen organizar e integrar a información en esquemas propios; e reelaborala e comunicala de maneira creativa, adoptando un punto de vista crítico e respectuoso coa propiedade intelectual.	O alumnado será quen de producir textos enriquecidos con precisión e corrección académica, atendendo a situación comunicativa. Exercicio específico. Observación e rexistro.		
CA3.8 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado será quen de reflexionar de maneira autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas coa terminoloxía adecuada, para desenvolver a conciencia lingüística, para aumentar o seu repertorio comunicativo. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA5.1 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e solucionar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de identificar problemas comunicativos utilizando os coñecementos explícitos cunha metaingua consolidada. Observación y registro.		
CA5.3 - Elaborar e presentar os resultados de pequenos proxectos de investigación sobre aspectos relevantes do funcionamento da lingua, formulando hipóteses e establecendo xeneralizacións, utilizando os conceptos e a terminoloxía lingüística adecuada e consultando de maneira autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	O alumnado será quen de desterrar os usos discriminatorios nas prácticas comunicativas evitando o uso inadecuado da terminoloxía lingüística. Observación y registro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento sociohistórico e situación actual das linguas de España. - Estudo comparativo das principais variedades dialectais do español en España e en América. - Estratexias de reflexión interlingüística. - Detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de combatelos. - Os fenómenos de contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación. - Dereitos lingüísticos, a súa expresión en leis e declaracións institucionais. Modelos de convivencia entre linguas, as súas causas e consecuencias. Linguas minoritarias e linguas minorizadas. A sustentabilidade lingüística. - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Análise dos compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos e interpretación de intencións; canle de

Contidos

- comunicación e elementos non verbais da comunicación.
- Os xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Análise das propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación.
- Interpretación dos xéneros discursivos propios do ámbito educativo. Os textos académicos.
- Comprensión e análise crítica dos xéneros discursivos propios do ámbito social. As redes sociais e medios de comunicación.
- Procesos de comprensión, análise e interpretación de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais.
- Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do texto.
- Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Os abusos de poder e a manipulación a través da linguaxe. Valoración da forma e do contido do texto.
- Alfabetización informacional: busca autónoma e selección da información con criterios de fiabilidade, calidade e pertinencia. Noticias falsas e verificación de feitos. O ciberanzol.
- Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Uso eficaz de dicionarios, manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Contexto vinculado ás estratexias de produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos.
- Elaboración de textos tendo en conta os compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos; canal de comunicación e elementos non verbais da comunicación.
- Os xéneros discursivos desde o punto de vista da creación e interpretación crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Respecto polas propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación.
- Xéneros discursivos propios do ámbito educativo. Creación de textos académicos.
- Xéneros discursivos propios do ámbito social. Produción de textos propios das redes sociais e dos medios de comunicación.
- Procesos de composición e revisión de diversos tipos de textos propios de natureza oral, escrita e multimodal.
- Interacción oral e escrita de carácter formal. Tomar e deixar a palabra. Cooperación conversacional e cortesía lingüística
- Produción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal. A deliberación oral argumentada.
- Produción escrita. Proceso de elaboración: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica.
- Alfabetización informacional: reorganización e síntese da información en esquemas propios e transformación en coñecemento; comunicación e difusión da información reelaborada de maneira creativa e respectuosa coa propiedade intelectual.
- Uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos propios orais, escritos e multimodais.
- Emprego adecuado nos textos propios das formas lingüísticas para a expresión da subxectividade e da obxectividade.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Utilización de recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación. - Uso de conectores, marcadores discursivos e outros procedementos léxico-semánticos e gramaticais que contribúen á cohesión do texto. - Especial atención ás relacións entre as formas verbais como procedementos de cohesión dos textos propios. - Corrección lingüística e revisión ortográfica, gramatical e tipográfica dos textos. Uso eficaz de dicionarios, manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Utilización dos signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito e a súa relación co significado. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha metalinguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Diferenzas relevantes e interseccións entre lingua oral e lingua escrita: aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos. - A lingua como sistema interconectado con diferentes niveis: fonolóxico, morfolóxico, sintáctico e semántico. - Distinción entre a forma (categorías gramaticais) e a función das palabras (funcións sintácticas da oración simple e composta). - Relación entre a estrutura semántica (significados verbais e argumentos) e sintáctica (suxeito, predicado e complementos) da oración simple e composta en función do propósito comunicativo. - Procedementos de adquisición e formación de palabras e reflexión sobre as mudanzas no seu significado. As relacións semánticas entre palabras. Valores denotativos e connotativos en función da súa adecuación ao contexto e ao propósito comunicativo. - Uso autónomo de dicionarios, manuais de gramática e outras fontes de consulta para obter información gramatical de carácter xeral.

UD	Título da UD	Duración
4	La diversidad lingüística de España	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer e valorar as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con especial atención ao galego e ao castelán, a partir da explicación do seu desenvolvemento histórico e sociolingüístico e da situación actual, contrastando de maneira explícita e coa metalinguaxe adecuada aspectos lingüísticos e discursivos das distintas linguas, así como trazos dos dialectos do español, en manifestacións orais, escritas e multimodais.	O alumnado será quen de elaborar conclusións propias sobre a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plirilingüe e pluricultural de España e a súa riqueza dialectal. Exercicio específico. Observación e rexistro.	PE	73
CA2.1 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais complexos propios de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos.	O alumnado será quen de interpretar textos académicos e dos medios de comunicación recollendo o sentido xeral e a información máis relevante. Exercicios específicos (comentario de textos). Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais complexos, avaliando a súa calidade, fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de identificar o punto de vista e a intención do emisor e valorar a súa fiabilidade, a súa forma e o seu contido para fornecer a opinión e ampliar as posibilidades de lecer. Exercicios específicos (comentarios de texto). Observación e rexistro.		
CA2.3 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado será quen de comprender e interpretar textos escritos, académicos e dos medios, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando a súa calidade. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de valorar textos complexos recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias integrando a información explícita e realizando as inferencias necesarias. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA2.5 - Localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura.	O alumnado será quen de seleccionar e contrastar información procedend de fontes diversas avaliando a súa pertinencia., evitando os riscos de manipulación e desinformación. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA2.6 - Avaliar a veracidade de noticias e informacións, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais, seguindo pautas de análises, contraste e verificación, facendo uso da ferramenta adecuada e mantendo unha actitude crítica fronte ás posibles desviacións da información.	O alumnado será quen de integrar a información e transformala en coñecemento adoptando un punto de vista crítico e persoal á vez que respetuoso coa propiedade intelectual. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA2.7 - Identificar e resolver problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de profundar no coñecemento explícito e sistemático sobre a estrutura da lingua e os seus usos, para mellorar as destrezas tanto de produción oral como de comprensión e interpretación crítica.. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA2.8 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado será quen de reflexionar de maneira autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas coa terminoloxía adecuada, para desenvolver a conciencia lingüística , para aumentar o seu repertorio comunicativo. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	O alumnado será quen de participar en debates refutando prexuízos e estereotipos lingüísticos e contrastando a riqueza cultural, lingüística e dialectal respecto as linguas en contacto. Exposición oral (rúbrica) Debate.	TI	27
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e a análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	O alumnado será quen de evitar situacións discriminatorias ou abusos de poder tanto orais, escritos. como multimodais e de cooperar na reflexión interlingüística. coa metalinguaxe adecuada. Conversa grupal.		
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos no ámbito persoal, educativo e social.	O alumnado será quen de empregar estratexias argumentativas utilizando un linguaxe consensuado. Tormenta de ideas. Observación e rexistro (rúbrica).		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento sociohistórico e situación actual das linguas de España. - Estudo comparativo das principais variedades dialectais do español en España e en América. - Estratexias de reflexión interlingüística. - Detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de combatalos. - Os fenómenos de contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación. - Dereitos lingüísticos, a súa expresión en leis e declaracións institucionais. Modelos de convivencia entre linguas, as súas causas e consecuencias. Linguas minoritarias e linguas minorizadas. A sustentabilidade lingüística. - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Análise dos compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos e interpretación de intencións; canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Os xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Análise das propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Interpretación dos xéneros discursivos propios do ámbito educativo. Os textos académicos. - Comprensión e análise crítica dos xéneros discursivos propios do ámbito social. As redes sociais e medios de comunicación. - Procesos de comprensión, análise e interpretación de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do texto.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Os abusos de poder e a manipulación a través da linguaxe. Valoración da forma e do contido do texto. - Alfabetización informacional: busca autónoma e selección da información con criterios de fiabilidade, calidade e pertinencia. Noticias falsas e verificación de feitos. O ciberanzol. - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Uso eficaz de dicionarios, manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.

UD	Título da UD	Duración
5	La Edad Media.	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal	PE	59
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e a análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua		
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos no ámbito persoal, educativo e social.	Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos		
CA4.1 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de comprender e interpretar textos escritos con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura. Comentarios e controis de lectura. Observación e rexistro.		
CA4.3 - Elixir e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura contemporánea e deixar constancia do progreso do itinerario lector e cultural persoal mediante a explicación argumentada dos criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e da experiencia de lectura.	O alumnado será quen de seleccionar obras relevantes, tanto de consumo como canónicas e de facer constar os progresos e experiencia con criterio e madurez. Controles de lectura e comentarios. Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas mediante a análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	O alumnado será quen de relacionar os elementos extratextuais na análise Estética da tradición literaria con rigor metalingüístico. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA4.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumnado será quen de idear un corpus literario propio, con conciencia estilística, a partir de obras significativas, en distintos soportes e linguaxes, empregando recursos multimodais. Exercicios específicos. Observación e rexistro. Exposición oral sobre libros (rúbrica)		
CA1.1 - Recoñecer e valorar as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con especial atención ao galego e ao castelán, a partir da explicación do seu desenvolvemento histórico e sociolingüístico e da situación actual, contrastando de maneira explícita e coa metalinguaxe adecuada aspectos lingüísticos e discursivos das distintas linguas, así como trazos dos dialectos do español, en manifestacións orais, escritas e multimodais.	O alumnado será quen de elaborar conclusións propias sobre a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plurilingüe e pluricultural de España e a súa riqueza dialectais Exercicios específicos. (Observación e rexistro). Exposicións orais sobre libros. (Rúbrica)		
CA4.2 - Elaborar traballos de investigación de maneira autónoma, en diferentes soportes, sobre temas curriculares de interese cultural que impliquen localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura; organizala e integrala en esquemas propios; e reelaborala e comunicala de maneira creativa, adoptando un punto de vista crítico e respectuoso coa propiedade intelectual.	O alumnado será quen de reelaborar temáticas culturais en distintos soportes e de fontes diversas, e integralas nos seus propios esquemas creativo calibrando a súa pertinencia. Traballos (rúbrica). Lectura y comentarios. (Observación e rexistro) Exposición oral. (Rúbrica)		
CA4.4 - Partillar a experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e elaborar una interpretación persoal establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	O alumnado será quen de traballar a Literatura comparada de xeito contrastado e razoado. Exposicións orais (rúbrica). Comentarios. Observación e rexistro.	TI	41
CA4.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, un ensaio ou unha presentación multimodal, establecendo vínculos argumentados entre os clásicos da literatura española obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas clásicas ou contemporáneas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos, e explicitando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	O alumnado será quen de ler, interpretar e valorar obras relevantes da literatura española e hispanoamericana mobilizando os coñecementos adquiridos e vinculando textos diversos en función de valores éticos. Mapas culturais. (Observación e rexistro). Exposición oral (rúbrica)		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.8 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e solucionar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de empregar os coñecementos sobre a lingua e o seu uso para identificar e resolver problemas de comprensión lectora Controles de lectura e comentarios. Observación e rexistro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento sociohistórico e situación actual das linguas de España. - Estudo comparativo das principais variedades dialectais do español en España e en América. - Estratexias de reflexión interlingüística. - Detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de combatalos. - Os fenómenos de contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación. - Dereitos lingüísticos, a súa expresión en leis e declaracións institucionais. Modelos de convivencia entre linguas, as súas causas e consecuencias. Linguas minoritarias e linguas minorizadas. A sustentabilidade lingüística. - Lectura autónoma de obras relevantes de autoras e autores da literatura universal contemporánea, que susciten reflexión sobre o propio itinerario lector, así como a inserción no debate interpretativo da cultura. Procesos e estratexias. - Selección das obras coa axuda de recomendacións especializadas. - Participación activa no circuíto literario e lector en contexto presencial e dixital. Utilización autónoma de todo tipo de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido, atendendo aos circuitos comerciais do libro e distinguindo entre literatura canónica e de consumo, clásicos e bestsellers. - Comunicación da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica, atendendo a aspectos temáticos, a xénero e subxénero, a elementos da estrutura, así como ao estilo e aos valores éticos e estéticos das obras. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou outras manifestacións literarias ou artísticas. - Recomendación de lecturas en soportes variados, atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais. - Lectura guiada de clásicos da literatura española desde a Idade Media ata o Romanticismo, inscritos en itinerarios temáticos ou de xénero. Procesos e estratexias. - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias. - Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos. - Utilización da información sociohistórica, cultural e artística para interpretar as obras e comprender o seu lugar na tradición literaria. - Vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e ruptura. - Expresión argumentada da interpretación dos textos, integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. Lectura con perspectiva de xénero. - Lectura expresiva, dramatización e recitado atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.

Contidos
- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.

UD	Título da UD	Duración
6	La literatura del siglo XV	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos	PE	59
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e a análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua,		
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos no ámbito persoal, educativo e social.	Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos		
CA4.1 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de comprender e interpretar textos escritos con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura. Comentarios e controis de lectura. Observación e rexistro.		
CA4.3 - Elixir e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura contemporánea e deixar constancia do progreso do itinerario lector e cultural persoal mediante a explicación argumentada dos criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e da experiencia de lectura.	O alumnado será quen de seleccionar obras relevantes, tanto de consumo como canónicas e de facer constar os progresos e experiencia con criterio e madurez. Controles de lectura e comentarios. Observación e rexistro.		
CA4.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas mediante a análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	O alumnado será quen de relacionar os elementos extratextuais na análise Estética da tradición literaria con rigor metalingüístico. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumnado será quen de idear un corpus literario propio, con conciencia estilística, a partir de obras significativas, en distintos soportes e linguaxes, empregando recursos multimodais. Exercicios específicos. Observación e rexistro. Exposición oral sobre libros (rúbrica)		
CA1.1 - Recoñecer e valorar as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con especial atención ao galego e ao castelán, a partir da explicación do seu desenvolvemento histórico e sociolingüístico e da situación actual, contrastando de maneira explícita e coa metalinguaxe adecuada aspectos lingüísticos e discursivos das distintas linguas, así como trazos dos dialectos do español, en manifestacións orais, escritas e multimodais.	O alumnado será quen de elaborar conclusións propias sobre a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plurilingüe e pluricultural de España e a súa riqueza dialectais. Exercicios específicos. (Observación e rexistro). Exposicións orais sobre libros. (Rúbrica)		
CA4.2 - Elaborar traballos de investigación de maneira autónoma, en diferentes soportes, sobre temas curriculares de interese cultural que impliquen localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura; organizala e integrala en esquemas propios; e reelaborala e comunicala de maneira creativa, adoptando un punto de vista crítico e respectuoso coa propiedade intelectual.	O alumnado será quen de reelaborar temáticas culturais en distintos soportes e de fontes diversas, e integralas nos seus propios esquemas creativo calibrando a súa pertinencia. Traballos (rúbrica). Lectura y comentarios. (Observación e rexistro) Exposición oral. (Rúbrica)		
CA4.4 - Partillar a experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e elaborar una interpretación persoal establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	O alumnado será quen de traballar a Literatura comparada de xeito contrastado e razoado. Exposicións orais (rúbrica). Comentarios. Observación e rexistro.	TI	41
CA4.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, un ensaio ou unha presentación multimodal, establecendo vínculos argumentados entre os clásicos da literatura española obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas clásicas ou contemporáneas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos, e explicitando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	O alumnado será quen de ler, interpretar e valorar obras relevantes da literatura española e hispanoamericana mobilizando os coñecementos adquiridos e vinculando textos diversos en función de valores éticos. Mapas culturais. (Observación e rexistro). Exposición oral (rúbrica)		
CA4.8 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e solucionar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de empregar os coñecementos sobre a lingua e o seu uso para identificar e resolver problemas de comprensión lectora. Controles de lectura e comentarios. Observación e rexistro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos

- Desenvolvemento sociohistórico e situación actual das linguas de España.
- Estudo comparativo das principais variedades dialectais do español en España e en América.
- Estratexias de reflexión interlingüística.
- Detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de combatelos.
- Os fenómenos de contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación.
- Dereitos lingüísticos, a súa expresión en leis e declaracións institucionais. Modelos de convivencia entre linguas, as súas causas e consecuencias. Linguas minoritarias e linguas minorizadas. A sustentabilidade lingüística.
- Lectura autónoma de obras relevantes de autoras e autores da literatura universal contemporánea, que susciten reflexión sobre o propio itinerario lector, así como a inserción no debate interpretativo da cultura. Procesos e estratexias.
- Selección das obras coa axuda de recomendacións especializadas.
- Participación activa no circuíto literario e lector en contexto presencial e dixital. Utilización autónoma de todo tipo de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido, atendendo aos circuítos comerciais do libro e distinguindo entre literatura canónica e de consumo, clásicos e bestsellers.
- Comunicación da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica, atendendo a aspectos temáticos, a xénero e subxénero, a elementos da estrutura, así como ao estilo e aos valores éticos e estéticos das obras.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou outras manifestacións literarias ou artísticas.
- Recomendación de lecturas en soportes variados, atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.
- Lectura guiada de clásicos da literatura española desde a Idade Media ata o Romanticismo, inscritos en itinerarios temáticos ou de xénero. Procesos e estratexias.
- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.
- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.
- Utilización da información sociohistórica, cultural e artística para interpretar as obras e comprender o seu lugar na tradición literaria.
- Vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e ruptura.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos, integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. Lectura con perspectiva de xénero.
- Lectura expresiva, dramatización e recitado atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.
- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.

UD	Título da UD	Duración
7	El texto	6

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
-------------------------	------------------------	----	---

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais complexos propios de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos.	O alumnado será quen de interpretar textos académicos e dos medios de comunicación recollendo o sentido xeral e a información máis relevante. Exercizos específicos (comentario de textos). Observación e rexistro.	PE	52
CA2.2 - Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais complexos, avaliando a súa calidade, fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de identificar o punto de vista e a intención do emisor e valorar a súa fiabilidade, a súa forma e o seu contido para fornecer a opinión e ampliar as posibilidades de lecer. Exercizos específicos (comentarios de texto). Observación e rexistro.		
CA2.3 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado será quen de comprender e interpretar textos escritos, académicos e dos medios, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando a súa calidade. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de valorar textos complexos recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias integrando a información explícita e realizando as inferencias necesarias. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.5 - Localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura.	O alumnado será quen de seleccionar e contrastar información procedend de fontes diversas avaliando a súa pertinencia., evitando os riscos de manipulación e desinformación. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.6 - Avaliar a veracidade de noticias e informacións, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais, seguindo pautas de análises, contraste e verificación, facendo uso da ferramenta adecuada e mantendo unha actitude crítica fronte ás posibles desviacións da información.	O alumnado será quen de integrar a información e transformala en coñecemento adoptando un punto de vista crítico e persoal á vez que respetuoso coa propiedade intelectual. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.7 - Identificar e resolver problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de profundar no coñecemento explícito e sistemático sobre a estrutura da lingua e os seus usos, para mellorar as destrezas tanto de produción oral como de comprensión e interpretación crítica.. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.8 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado será quen de reflexionar de maneira autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas coa terminoloxía adecuada, para desenvolver a conciencialingüística, para aumentar o seu repertorio comunicativo. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA3.3 - Elaborar textos académicos coherentes, cohesionados e co rexistro adecuado sobre temas curriculares ou de interese social e cultural, precedidos dun proceso de planificación que atenda á situación comunicativa, destinatario, propósito e canle e de redacción e revisión de borradores de maneira individual ou entre iguais, ou mediante outros instrumentos de consulta.	O alumnado será quen de planificar textos escritos e multimodais coherentes, cohesionados e co rexistro adecuado sobre temas curriculares ou de interese social e cultural. Exercizo específico. Observación e rexistro..		
CA3.4 - Incorporar procedementos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	O alumnado será quen de producir textos enriquecidos con precisión e corrección académica, atendendo a situación comunicativa. Exercizo específico. Observación e rexistro.		
CA3.6 - Avaliar a veracidade de noticias e informacións, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais, seguindo pautas de análise, contraste e verificación, facendo uso da ferramenta axeitada e mantendo unha actitude crítica fronte aos posibles desvíos da información.	O alumnado será quen de contrastar e verificar a información e as noticias, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais segundo pautas de análise da súa veracidade. Exercizo específico. Observación e rexistro.		
CA3.7 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e corrixir problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de consolidar o coñecemento explícito e sistemático sobre a estrutura da lingua e os seus usos; reflexionando de maneira autónoma nas eleccións lingüísticas e discursivas coa terminoloxía adecuada para desenvolver a conciencia. Exercizo específico. Observación e rexistro.		
CA1.1 - Recoñecer e valorar as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con especial atención ao galego e ao castelán, a partir da explicación do seu desenvolvemento histórico e sociolingüístico e da situación actual, contrastando de maneira explícita e coa metalinguaxe adecuada aspectos lingüísticos e discursivos das distintas linguas, así como trazos dos dialectos do español, en manifestacións orais, escritas e multimodais.	O alumnado será quen de elaborar conclusións propias sobre a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plirilingüe e pluricultural de España e a súa riqueza dialectais Exercizos específicos. (Observación e rexistro). Exposicións orais sobre libros. (Rúbrica)		
CA1.2 - Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	O alumnado será quen de participar en debates refutando prexuízos e estereotipos lingüísticos e contrastando a riqueza cultural, lingüística e dialectal respecto as linguas en contacto. Exposición oral (rúbrica) Debate.	TI	48

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e a análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	O alumnado será quen de evitar situacións discriminatorias ou abusos de poder tanto orais, escritos. como multimodais e de cooperar na reflexión interlingüística. coa metalinguaxe adecuada. Conversa grupal.		
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos no ámbito persoal, educativo e social.	O alumnado será quen de empregar estratexias argumentativas utilizando un linguaxe consensuado. Tormenta de ideas. Observación e rexistro (rúbrica).		
CA3.1 - Realizar exposicións e argumentacións orais formais con diferente grao de planificación sobre temas de interese científico e cultural e de relevancia académica e social, axustándose ás convencións propias de cada xénero discursivo e con fluidez, rigor, coherencia, cohesión e o rexistro axeitado, en diferentes soportes e utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	O alumando será quen de producir textos orais e multimodais de carácter académico con fluidez, rigor, coherencia, cohesión e adecuación utilizando recursos verbais e non verbais. Exposición oral (rúbrica)		
CA3.2 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais (formais e informais) e no traballo en equipo con actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e cortesía lingüística.	O alumnado será quen de interaccionar de xeito oral (formal e informal) e no traballo en grupo, dr maneira activa e de cooperación conversacional e cortesía lingüística. Proxecto (rúbrica)		
CA3.5 - Elaborar traballos de investigación de maneira autónoma, en diferentes soportes, sobre temas curriculares de interese cultural que impliquen organizar e integrar a información en esquemas propios; e reelabora e comunicala de maneira creativa, adoptando un punto de vista crítico e respectuoso coa propiedade intelectual.	O alumnado será quen de seleccionar información de distintas fontes e adoptar un punto de vista crítico e persoal á vez que respectuoso coa propiedade intelectual. Observación e rexistro.		
CA3.8 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado será quen de interrelacionar o coñecemento explícito de xeito autónomo coa terminoloxía argumentativa axeitada e a atención os seus efectos no interlocutor. Exposición oral (rúbrica).		
CA5.1 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e solucionar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de identificar problemas comunicativos utilizando os coñecementos explícitos cunha metainguax consolidade. Observación e regxstro.		
CA5.2 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumando será quen de interrelacionar estratexias democráticas coa metalinguaze específicos para a resolución de conflitos. Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.3 - Elaborar e presentar os resultados de pequenos proxectos de investigación sobre aspectos relevantes do funcionamento da lingua, formulando hipóteses e establecendo xeneralizacións, utilizando os conceptos e a terminoloxía lingüística adecuada e consultando de maneira autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	O alumando será quen de desterrar os usos discriminatorios nas prácticas comunicativas evitando o uso inadecuado da terminoloxía lingüística. Observación e rexistro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento sociohistórico e situación actual das linguas de España. - Estudo comparativo das principais variedades dialectais do español en España e en América. - Estratexias de reflexión interlingüística. - Detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de combatalos. - Os fenómenos de contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación. - Dereitos lingüísticos, a súa expresión en leis e declaracións institucionais. Modelos de convivencia entre linguas, as súas causas e consecuencias. Linguas minoritarias e linguas minorizadas. A sustentabilidade lingüística. - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Análise dos compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos e interpretación de intencións; canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Os xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Análise das propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Interpretación dos xéneros discursivos propios do ámbito educativo. Os textos académicos. - Comprensión e análise crítica dos xéneros discursivos propios do ámbito social. As redes sociais e medios de comunicación. - Procesos de comprensión, análise e interpretación de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do texto. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Os abusos de poder e a manipulación a través da linguaxe. Valoración da forma e do contido do texto. - Alfabetización informacional: busca autónoma e selección da información con criterios de fiabilidade, calidade e pertinencia. Noticias falsas e verificación de feitos. O ciberanzol. - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Uso eficaz de dicionarios, manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Contexto vinculado ás estratexias de produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Elaboración de textos tendo en conta os compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e

Contidos

- carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos; canal de comunicación e elementos non verbais da comunicación.
- Os xéneros discursivos desde o punto de vista da creación e interpretación crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Respecto polas propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación.
- Xéneros discursivos propios do ámbito educativo. Creación de textos académicos.
- Xéneros discursivos propios do ámbito social. Producción de textos propios das redes sociais e dos medios de comunicación.
- Procesos de composición e revisión de diversos tipos de textos propios de natureza oral, escrita e multimodal.
- Interacción oral e escrita de carácter formal. Tomar e deixar a palabra. Cooperación conversacional e cortesía lingüística
- Producción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal. A deliberación oral argumentada.
- Producción escrita. Proceso de elaboración: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica.
- Alfabetización informacional: reorganización e síntese da información en esquemas propios e transformación en coñecemento; comunicación e difusión da información reelaborada de maneira creativa e respectuosa coa propiedade intelectual.
- Uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos propios orais, escritos e multimodais.
- Emprego adecuado nos textos propios das formas lingüísticas para a expresión da subxectividade e da obxectividade.
- Utilización de recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación.
- Uso de conectores, marcadores discursivos e outros procedementos léxico-semánticos e gramaticais que contribúen á cohesión do texto.
- Especial atención ás relacións entre as formas verbais como procedementos de cohesión dos textos propios.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica, gramatical e tipográfica dos textos. Uso eficaz de dicionarios, manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Utilización dos signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito e a súa relación co significado.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha metalinguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Diferenzas relevantes e interseccións entre lingua oral e lingua escrita: aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos.
- A lingua como sistema interconectado con diferentes niveis: fonolóxico, morfolóxico, sintáctico e semántico.
- Distinción entre a forma (categorías gramaticais) e a función das palabras (funcións sintácticas da oración simple e composta).
- Relación entre a estrutura semántica (significados verbais e argumentos) e sintáctica (suxeito, predicado e complementos) da oración simple e composta en función do propósito comunicativo.
- Procedementos de adquisición e formación de palabras e reflexión sobre as mudanzas no seu significado. As relacións semánticas entre palabras. Valores denotativos e connotativos en función da súa adecuación ao contexto e ao propósito comunicativo.
- Uso autónomo de dicionarios, manuais de gramática e outras fontes de consulta para obter información gramatical de carácter xeral.

UD	Título da UD	Duración
8	La organización textual	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais complexos propios de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos.	O alumnado será quen de interpretar textos académicos e dos medios de comunicación recollendo o sentido xeral e a información máis relevante. Exercizos específicos (comentario de textos). Observación e rexistro.	PE	52
CA2.2 - Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais complexos, avaliando a súa calidade, fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de interpretar textos académicos e dos medios de comunicación recollendo o sentido xeral e a información máis relevante. Exercizos específicos (comentario de textos). Observación e rexistro.		
CA2.3 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado será quen de comprender e interpretar textos escritos, académicos e dos medios, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando a súa calidade. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de valorar textos complexos recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias integrando a información explícita e realizando as inferencias necesarias. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.5 - Localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura.	O alumnado será quen de seleccionar e contrastar información procedend de fontes diversas avaliando a súa pertinencia., evitando os riscos de manipulación e desinformación. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.6 - Avaliar a veracidade de noticias e informacións, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais, seguindo pautas de análises, contraste e verificación, facendo uso da ferramenta adecuada e mantendo unha actitude crítica fronte ás posibles desviacións da información.	O alumnado será quen de integrar a información e transformala en coñecemento adoptando un punto de vista crítico e persoal á vez que respetuoso coa propiedade intelectual. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.7 - Identificar e resolver problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de profundar no coñecemento explícito e sistemático sobre a estrutura da lingua e os seus usos, para mellorar as destrezas tanto de produción oral como de comprensión e interpretación crítica.. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.8 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado será quen de reflexionar de maneira autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas coa terminoloxía adecuada, para desenvolver a conciencialingüística, para aumentar o seu repertorio comunicativo. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA3.3 - Elaborar textos académicos coherentes, cohesionados e co rexistro adecuado sobre temas curriculares ou de interese social e cultural, precedidos dun proceso de planificación que atenda á situación comunicativa, destinatario, propósito e canle e de redacción e revisión de borradores de maneira individual ou entre iguais, ou mediante outros instrumentos de consulta.	O alumnado será quen de planificar textos escritos e multimodais coherentes, cohesionados e co rexistro adecuado sobre temas curriculares ou de interese social e cultural. Exercizo específico. Observación e rexistro..		
CA3.4 - Incorporar procedementos para enriquecer os textos, atendendo a aspectos discursivos, lingüísticos e de estilo, con precisión léxica e corrección ortográfica e gramatical.	O alumnado será quen de producir textos enriquecidos con precisión e corrección académica, atendendo a situación comunicativa. Exercizo específico. Observación e rexistro.		
CA3.6 - Avaliar a veracidade de noticias e informacións, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais, seguindo pautas de análise, contraste e verificación, facendo uso da ferramenta axeitada e mantendo unha actitude crítica fronte aos posibles desvíos da información.	O alumnado será quen de contrastar e verificar a información e as noticias, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais segundo pautas de análise da súa veracidade. Exercizo específico. Observación e rexistro.		
CA3.7 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e corrixir problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de consolidar o coñecemento explícito e sistemático sobre a estrutura da lingua e os seus usos; reflexionando de maneira autónoma nas eleccións lingüísticas e discursivas coa terminoloxía adecuada para desenvolver a conciencia. Exercizo específico. Observación e rexistro.		
CA1.1 - Recoñecer e valorar as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con especial atención ao galego e ao castelán, a partir da explicación do seu desenvolvemento histórico e sociolingüístico e da situación actual, contrastando de maneira explícita e coa metalinguaxe adecuada aspectos lingüísticos e discursivos das distintas linguas, así como trazos dos dialectos do español, en manifestacións orais, escritas e multimodais.	O alumnado será quen de elaborar conclusións propias sobre a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plurilingüe e pluricultural de España e a súa riqueza dialectais Exercizos específicos. (Observación e rexistro). Exposicións orais sobre libros. (Rúbrica)		
CA1.2 - Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	O alumnado será quen de participar en debates refutando prexuízos e estereotipos lingüísticos e contrastando a riqueza cultural, lingüística e dialectal respecto as linguas en contacto. Exposición oral (rúbrica)	TI	48

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e a análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	O alumnado será quen de evitar situacións discriminatorias ou abusos de poder tanto orais, escritos. como multimodais e de cooperar na reflexión interlingüística. coa metalinguaxe adecuada. Conversa grupal.		
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos no ámbito persoal, educativo e social.	O alumnado será quen de empregar estratexias argumentativas utilizando un linguaxe consensuado. Tormenta de ideas. Observación e rexistro (rúbrica).		
CA3.1 - Realizar exposicións e argumentacións orais formais con diferente grao de planificación sobre temas de interese científico e cultural e de relevancia académica e social, axustándose ás convencións propias de cada xénero discursivo e con fluidez, rigor, coherencia, cohesión e o rexistro axeitado, en diferentes soportes e utilizando de maneira eficaz recursos verbais e non verbais.	O alumando será quen de producir textos orais e multimodais de carácter académico con fluidez, rigor, coherencia, cohesión e adecuación utilizando recursos verbais e non verbais. Exposición oral (rúbrica)		
CA3.2 - Participar de maneira activa e adecuada en interaccións orais (formais e informais) e no traballo en equipo con actitudes de escoita activa e estratexias de cooperación conversacional e cortesía lingüística.	O alumnado será quen de interaccionar de xeito oral (formal e informal) e no traballo en grupo, dr maneira activa e de cooperación conversacional e cortesía lingüística. Proxecto (rúbrica)		
CA3.5 - Elaborar traballos de investigación de maneira autónoma, en diferentes soportes, sobre temas curriculares de interese cultural que impliquen organizar e integrar a información en esquemas propios; e reelaborala e comunicala de maneira creativa, adoptando un punto de vista crítico e respectuoso coa propiedade intelectual.	O alumnado será quen de seleccionar información de distintas fontes e adoptar un punto de vista crítico e persoal á vez que respectuoso coa propiedade intelectual. Observación e rexistro.		
CA3.8 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado será quen de interrelacionar o coñecemento explícito de xeito autónomo coa terminoloxía argumentativa axeitada e a atención os seus efectos no interlocutor. Exposición oral (rúbrica).		
CA5.1 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e solucionar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de identificar problemas comunicativos utilizando os coñecementos explícitos cunha metainguax consolidade. Observación e rexistro.		
CA5.2 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumando será quen de interrelacionar estratexias democráticas coa metalinguaze específicos para a resolución de conflitos. Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.3 - Elaborar e presentar os resultados de pequenos proxectos de investigación sobre aspectos relevantes do funcionamento da lingua, formulando hipóteses e establecendo xeneralizacións, utilizando os conceptos e a terminoloxía lingüística adecuada e consultando de maneira autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	O alumando será quen de desterrar os usos discriminatorios nas prácticas comunicativas evitando o uso inadecuado da terminoloxía lingüística. Observación e rexistro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento sociohistórico e situación actual das linguas de España. - Estudo comparativo das principais variedades dialectais do español en España e en América. - Estratexias de reflexión interlingüística. - Detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de combatelos. - Os fenómenos de contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación. - Dereitos lingüísticos, a súa expresión en leis e declaracións institucionais. Modelos de convivencia entre linguas, as súas causas e consecuencias. Linguas minoritarias e linguas minorizadas. A sustentabilidade lingüística. - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Análise dos compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos e interpretación de intencións; canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Os xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Análise das propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Interpretación dos xéneros discursivos propios do ámbito educativo. Os textos académicos. - Comprensión e análise crítica dos xéneros discursivos propios do ámbito social. As redes sociais e medios de comunicación. - Procesos de comprensión, análise e interpretación de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do texto. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Os abusos de poder e a manipulación a través da linguaxe. Valoración da forma e do contido do texto. - Alfabetización informacional: busca autónoma e selección da información con criterios de fiabilidade, calidade e pertinencia. Noticias falsas e verificación de feitos. O ciberanzol. - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Uso eficaz de dicionarios, manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Contexto vinculado ás estratexias de produción e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Elaboración de textos tendo en conta os compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e

Contidos

- carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos; canal de comunicación e elementos non verbais da comunicación.
- Os xéneros discursivos desde o punto de vista da creación e interpretación crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Respecto polas propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación.
- Xéneros discursivos propios do ámbito educativo. Creación de textos académicos.
- Xéneros discursivos propios do ámbito social. Producción de textos propios das redes sociais e dos medios de comunicación.
- Procesos de composición e revisión de diversos tipos de textos propios de natureza oral, escrita e multimodal.
- Interacción oral e escrita de carácter formal. Tomar e deixar a palabra. Cooperación conversacional e cortesía lingüística
- Producción oral formal: planificación e procura de información, textualización e revisión. Adecuación á audiencia e ao tempo de exposición. Elementos non verbais. Trazos discursivos e lingüísticos da oralidade formal. A deliberación oral argumentada.
- Producción escrita. Proceso de elaboración: planificación, redacción, revisión e edición en diferentes soportes. Corrección gramatical e ortográfica. Propiedade léxica.
- Alfabetización informacional: reorganización e síntese da información en esquemas propios e transformación en coñecemento; comunicación e difusión da información reelaborada de maneira creativa e respectuosa coa propiedade intelectual.
- Uso discursivo dos elementos lingüísticos en textos propios orais, escritos e multimodais.
- Emprego adecuado nos textos propios das formas lingüísticas para a expresión da subxectividade e da obxectividade.
- Utilización de recursos lingüísticos para adecuar o rexistro á situación de comunicación.
- Uso de conectores, marcadores discursivos e outros procedementos léxico-semánticos e gramaticais que contribúen á cohesión do texto.
- Especial atención ás relacións entre as formas verbais como procedementos de cohesión dos textos propios.
- Corrección lingüística e revisión ortográfica, gramatical e tipográfica dos textos. Uso eficaz de dicionarios, manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Utilización dos signos de puntuación como mecanismo organizador do texto escrito e a súa relación co significado.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha metalinguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Diferenzas relevantes e interseccións entre lingua oral e lingua escrita: aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos.
- A lingua como sistema interconectado con diferentes niveis: fonolóxico, morfolóxico, sintáctico e semántico.
- Distinción entre a forma (categorías gramaticais) e a función das palabras (funcións sintácticas da oración simple e composta).
- Relación entre a estrutura semántica (significados verbais e argumentos) e sintáctica (suxeito, predicado e complementos) da oración simple e composta en función do propósito comunicativo.
- Procedementos de adquisición e formación de palabras e reflexión sobre as mudanzas no seu significado. As relacións semánticas entre palabras. Valores denotativos e connotativos en función da súa adecuación ao contexto e ao propósito comunicativo.
- Uso autónomo de dicionarios, manuais de gramática e outras fontes de consulta para obter información gramatical de carácter xeral.

UD	Título da UD	Duración
9	Sintaxis I	7

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos	PE	75
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e a análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua		
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos no ámbito persoal, educativo e social.	Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos		
CA2.1 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais complexos propios de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos.	O alumnado será quen de interpretar textos académicos e dos medios de comunicación recollendo o sentido xeral e a información máis relevante. Exercizos específicos (comentario de textos). Observación e rexistro.		
CA2.2 - Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais complexos, avaliando a súa calidade, fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de interpretar textos académicos e dos medios de comunicación recollendo o sentido xeral e a información máis relevante. Exercizos específicos (comentario de textos). Observación e rexistro.		
CA2.3 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado será quen de comprender e interpretar textos escritos, académicos e dos medios, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando a súa calidade. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de valorar textos complexos recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias integrando a información explícita e realizando as inferencias necesarias. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.5 - Localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura.	O alumnado será quen de seleccionar e contrastar información procedente de fontes diversas avaliando a súa pertinencia., evitando os riscos de manipulación e desinformación. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.6 - Avaliar a veracidade de noticias e informacións, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais, seguindo pautas de análises, contraste e verificación, facendo uso da ferramenta adecuada e mantendo unha actitude crítica fronte ás posibles desviacións da información.	O alumnado será quen de integrar a información e transformala en coñecemento adoptando un punto de vista crítico e persoal á vez que respetuoso coa propiedade intelectual. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.7 - Identificar e resolver problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de profundar no coñecemento explícito e sistemático sobre a estrutura da lingua e os seus usos, para mellorar as destrezas tanto de produción oral como de comprensión e interpretación crítica.. Exercizos específicos. Observación e rexistr		
CA2.8 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado será quen de reflexionar de maneira autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas coa terminoloxía adecuada, para desenvolver a conciencia lingüística , para aumentar o seu repertorio comunicativo. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA1.1 - Recoñecer e valorar as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con especial atención ao galego e ao castelán, a partir da explicación do seu desenvolvemento histórico e sociolingüístico e da situación actual, contrastando de maneira explícita e coa metalinguaxe adecuada aspectos lingüísticos e discursivos das distintas linguas, así como trazos dos dialectos do español, en manifestacións orais, escritas e multimodais.	O alumnado será quen de elaborar conclusións propias sobre a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plurilingüe e pluricultural de España e a súa riqueza dialectais Exercizos específicos. (Observación e rexistro). Exposicións orais sobre libros. (Rúbrica)	TI	25
CA5.1 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e solucionar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de identificar problemas comunicativos utilizando os coñecementos explícitos cunha metalinguaxe consolidada. Observación e rexistro.		
CA5.2 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado será quen de interrelacionar estratexias democráticas coa metalinguaxe específica para a resolución de conflitos. Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.3 - Elaborar e presentar os resultados de pequenos proxectos de investigación sobre aspectos relevantes do funcionamento da lingua, formulando hipóteses e establecendo xeneralizacións, utilizando os conceptos e a terminoloxía lingüística adecuada e consultando de maneira autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	O alumando será quen de desterrar os usos discriminatorios nas prácticas comunicativas evitando o uso inadecuado da terminoloxía lingüística. Observación e rexistro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento sociohistórico e situación actual das linguas de España. - Estudo comparativo das principais variedades dialectais do español en España e en América. - Estratexias de reflexión interlingüística. - Detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de combatelos. - Os fenómenos de contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación. - Dereitos lingüísticos, a súa expresión en leis e declaracións institucionais. Modelos de convivencia entre linguas, as súas causas e consecuencias. Linguas minoritarias e linguas minorizadas. A sustentabilidade lingüística. - Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos. - Análise dos compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos e interpretación de intencións; canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación. - Os xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais. - Análise das propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación. - Interpretación dos xéneros discursivos propios do ámbito educativo. Os textos académicos. - Comprensión e análise crítica dos xéneros discursivos propios do ámbito social. As redes sociais e medios de comunicación. - Procesos de comprensión, análise e interpretación de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais. - Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do texto. - Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Os abusos de poder e a manipulación a través da linguaxe. Valoración da forma e do contido do texto. - Alfabetización informacional: busca autónoma e selección da información con criterios de fiabilidade, calidade e pertinencia. Noticias falsas e verificación de feitos. O ciberanzol. - Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais. - Uso eficaz de dicionarios, manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital. - Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha metalinguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas. - Diferenzas relevantes e interseccións entre lingua oral e lingua escrita: aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A lingua como sistema interconectado con diferentes niveis: fonolóxico, morfolóxico, sintáctico e semántico. - Distinción entre a forma (categorías gramaticais) e a función das palabras (funcións sintácticas da oración simple e composta). - Relación entre a estrutura semántica (significados verbais e argumentos) e sintáctica (suxeito, predicado e complementos) da oración simple e composta en función do propósito comunicativo. - Procedementos de adquisición e formación de palabras e reflexión sobre as mudanzas no seu significado. As relacións semánticas entre palabras. Valores denotativos e connotativos en función da súa adecuación ao contexto e ao propósito comunicativo. - Uso autónomo de dicionarios, manuais de gramática e outras fontes de consulta para obter información gramatical de carácter xeral.

UD	Título da UD	Duración
10	Literatura del siglo XVI: Renacimiento.	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos	PE	59
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e a análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua		
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos no ámbito persoal, educativo e social.	Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos		
CA4.1 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de comprender e interpretar textos escritos con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura. Comentarios e controis de lectura. Observación e rexistro.		
CA4.3 - Elixir e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura contemporánea e deixar constancia do progreso do itinerario lector e cultural persoal mediante a explicación argumentada dos criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e da experiencia de lectura.	O alumnado será quen de seleccionar obras relevantes, tanto de consumo como canónicas e de facer constar os progresos e experiencia con criterio e madurez. Controles de lectura e comentarios. Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas mediante a análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	O alumnado será quen de relacionar os elementos extratextuais na análise Estética da tradición literaria con rigor metalingüístico. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA4.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumnado será quen de idear un corpus literario propio, con conciencia estilística, a partir de obras significativas, en distintos soportes e linguaxes, empregando recursos multimodais. Exercicios específicos. Observación e rexistro. Exposición oral sobre libros (rúbrica)		
CA1.1 - Recoñecer e valorar as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con especial atención ao galego e ao castelán, a partir da explicación do seu desenvolvemento histórico e sociolingüístico e da situación actual, contrastando de maneira explícita e coa metalinguaxe adecuada aspectos lingüísticos e discursivos das distintas linguas, así como trazos dos dialectos do español, en manifestacións orais, escritas e multimodais.	O alumnado será quen de elaborar conclusións propias sobre a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plurilingüe e pluricultural de España e a súa riqueza dialectais Exercicios específicos. (Observación e rexistro). Exposicións orais sobre libros. (Rúbrica)		
CA4.2 - Elaborar traballos de investigación de maneira autónoma, en diferentes soportes, sobre temas curriculares de interese cultural que impliquen localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura; organizala e integrala en esquemas propios; e reelaborala e comunicala de maneira creativa, adoptando un punto de vista crítico e respectuoso coa propiedade intelectual.	O alumnado será quen de reelaborar temáticas culturais en distintos soportes e de fontes diversas, e integralas nos seus propios esquemas creativo calibrando a súa pertinencia. Traballos (rúbrica). Lectura y comentarios. (Observación e rexistro) Exposición oral. (Rúbrica)		
CA4.4 - Partillar a experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e elaborar una interpretación persoal establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	O alumnado será quen de traballar a Literatura comparada de xeito contrastado e razoado. Exposicións orais (rúbrica). Comentarios. Observación e rexistro.	TI	41
CA4.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, un ensaio ou unha presentación multimodal, establecendo vínculos argumentados entre os clásicos da literatura española obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas clásicas ou contemporáneas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos, e explicitando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	O alumnado será quen de ler, interpretar e valorar obras relevantes da literatura española e hispanoamericana mobilizando os coñecementos adquiridos e vinculando textos diversos en función de valores éticos. Mapas culturais. (Observación e rexistro). Exposición oral (rúbrica)		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.8 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e solucionar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de empregar os coñecementos sobre a lingua e o seu uso para identificar e resolver problemas de comprensión lectora Controles de lectura e comentarios. Observación e rexistro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento sociohistórico e situación actual das linguas de España. - Estudo comparativo das principais variedades dialectais do español en España e en América. - Estratexias de reflexión interlingüística. - Detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de combatalos. - Os fenómenos de contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación. - Dereitos lingüísticos, a súa expresión en leis e declaracións institucionais. Modelos de convivencia entre linguas, as súas causas e consecuencias. Linguas minoritarias e linguas minorizadas. A sustentabilidade lingüística. - Lectura autónoma de obras relevantes de autoras e autores da literatura universal contemporánea, que susciten reflexión sobre o propio itinerario lector, así como a inserción no debate interpretativo da cultura. Procesos e estratexias. - Selección das obras coa axuda de recomendacións especializadas. - Participación activa no circuíto literario e lector en contexto presencial e dixital. Utilización autónoma de todo tipo de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido, atendendo aos circuitos comerciais do libro e distinguindo entre literatura canónica e de consumo, clásicos e bestsellers. - Comunicación da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica, atendendo a aspectos temáticos, a xénero e subxénero, a elementos da estrutura, así como ao estilo e aos valores éticos e estéticos das obras. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou outras manifestacións literarias ou artísticas. - Recomendación de lecturas en soportes variados, atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais. - Lectura guiada de clásicos da literatura española desde a Idade Media ata o Romanticismo, inscritos en itinerarios temáticos ou de xénero. Procesos e estratexias. - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias. - Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos. - Utilización da información sociohistórica, cultural e artística para interpretar as obras e comprender o seu lugar na tradición literaria. - Vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e ruptura. - Expresión argumentada da interpretación dos textos, integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. Lectura con perspectiva de xénero. - Lectura expresiva, dramatización e recitado atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.

Contidos
- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.

UD	Título da UD	Duración
11	Miguel de Cervantes	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos	PE	59
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e a análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua		
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos no ámbito persoal, educativo e social.	Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos		
CA4.1 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de comprender e interpretar textos escritos con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura. Comentarios e controis de lectura. Observación e rexistro.		
CA4.3 - Elixir e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura contemporánea e deixar constancia do progreso do itinerario lector e cultural persoal mediante a explicación argumentada dos criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e da experiencia de lectura.	O alumnado será quen de reelaborar temáticas culturais en distintos soportes e de fontes diversas, e integralas nos seus propios esquemas creativo calibrando a súa pertinencia. Traballos (rúbrica). Lectura y comentarios. (Observación e rexistro) Exposición oral. (Rúbrica)		
CA4.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas mediante a análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	O alumnado será quen de relacionar os elementos extratextuais na análise Estética da tradición literaria con rigor metalingüístico. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumnado será quen de idear un corpus literario propio, con conciencia estilística, a partir de obras significativas, en distintos soportes e linguaxes, empregando recursos multimodais. Exercicios específicos. Observación e rexistro. Exposición oral sobre libros (rúbrica)		
CA1.1 - Recoñecer e valorar as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con especial atención ao galego e ao castelán, a partir da explicación do seu desenvolvemento histórico e sociolingüístico e da situación actual, contrastando de maneira explícita e coa metalinguaxe adecuada aspectos lingüísticos e discursivos das distintas linguas, así como trazos dos dialectos do español, en manifestacións orais, escritas e multimodais.	O alumnado será quen de elaborar conclusións propias sobre a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plurilingüe e pluricultural de España e a súa riqueza dialectais. Exercizos específicos. (Observación e rexistro). Exposicións orais sobre libros. (Rúbrica)		
CA4.2 - Elaborar traballos de investigación de maneira autónoma, en diferentes soportes, sobre temas curriculares de interese cultural que impliquen localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura; organizala e integrala en esquemas propios; e reelaborala e comunicala de maneira creativa, adoptando un punto de vista crítico e respectuoso coa propiedade intelectual.	O alumnado será quen de reelaborar temáticas culturais en distintos soportes e de fontes diversas, e integralas nos seus propios esquemas creativo calibrando a súa pertinencia. Traballos (rúbrica). Lectura y comentarios. (Observación e rexistro) Exposición oral. (Rúbrica)		
CA4.4 - Partillar a experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e elaborar una interpretación persoal establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	O alumnado será quen de traballar a Literatura comparada de xeito contrastado e razoado. Exposicións orais (rúbrica). Comentarios. Observación e rexistro.	TI	41
CA4.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, un ensaio ou unha presentación multimodal, establecendo vínculos argumentados entre os clásicos da literatura española obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas clásicas ou contemporáneas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos, e explicitando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	O alumnado será quen de ler, interpretar e valorar obras relevantes da literatura española e hispanoamericana mobilizando os coñecementos adquiridos e vinculando textos diversos en función de valores éticos. Mapas culturais. (Observación e rexistro). Exposición oral (rúbrica)		
CA4.8 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e solucionar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de empregar os coñecementos sobre a lingua e o seu uso para identificar e resolver problemas de comprensión lectora. Controles de lectura e comentarios. Observación e rexistro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos

- Desenvolvemento sociohistórico e situación actual das linguas de España.
- Estudo comparativo das principais variedades dialectais do español en España e en América.
- Estratexias de reflexión interlingüística.
- Detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de combatelos.
- Os fenómenos de contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación.
- Dereitos lingüísticos, a súa expresión en leis e declaracións institucionais. Modelos de convivencia entre linguas, as súas causas e consecuencias. Linguas minoritarias e linguas minorizadas. A sustentabilidade lingüística.
- Lectura autónoma de obras relevantes de autoras e autores da literatura universal contemporánea, que susciten reflexión sobre o propio itinerario lector, así como a inserción no debate interpretativo da cultura. Procesos e estratexias.
- Selección das obras coa axuda de recomendacións especializadas.
- Participación activa no circuíto literario e lector en contexto presencial e dixital. Utilización autónoma de todo tipo de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido, atendendo aos circuítos comerciais do libro e distinguindo entre literatura canónica e de consumo, clásicos e bestsellers.
- Comunicación da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica, atendendo a aspectos temáticos, a xénero e subxénero, a elementos da estrutura, así como ao estilo e aos valores éticos e estéticos das obras.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou outras manifestacións literarias ou artísticas.
- Recomendación de lecturas en soportes variados, atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.
- Lectura guiada de clásicos da literatura española desde a Idade Media ata o Romanticismo, inscritos en itinerarios temáticos ou de xénero. Procesos e estratexias.
- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.
- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.
- Utilización da información sociohistórica, cultural e artística para interpretar as obras e comprender o seu lugar na tradición literaria.
- Vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e ruptura.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos, integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. Lectura con perspectiva de xénero.
- Lectura expresiva, dramatización e recitado atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.
- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.

UD	Título da UD	Duración
12	Sintaxis II	7

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos		
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e a análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua		
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos no ámbito persoal, educativo e social.	Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos		
CA2.1 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante en función das necesidades comunicativas e a intención do emisor en textos orais e multimodais complexos propios de diferentes ámbitos, analizando a interacción entre os diferentes códigos.	O alumnado será quen de interpretar textos académicos e dos medios de comunicación recollendo o sentido xeral e a información máis relevante. Exercizos específicos (comentario de textos). Observación e rexistro.		
CA2.2 - Valorar a forma e o contido de textos orais e multimodais complexos, avaliando a súa calidade, fiabilidade e a idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de interpretar textos académicos e dos medios de comunicación recollendo o sentido xeral e a información máis relevante. Exercizos específicos (comentario de textos). Observación e rexistro.	PE	75
CA2.3 - Identificar o sentido global, a estrutura, a información relevante e a intención do emisor de textos escritos e multimodais especializados, con especial atención a textos académicos e dos medios de comunicación, realizando as inferencias necesarias e con diferentes propósitos de lectura.	O alumnado será quen de comprender e interpretar textos escritos, académicos e dos medios, con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura reflexionando sobre o contido e a forma e avaliando a súa calidade. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.4 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de valorar textos complexos recoñecendo o sentido global e as ideas principais e secundarias integrando a información explícita e realizando as inferencias necesarias. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.5 - Localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura.	O alumnado será quen de seleccionar e contrastar información procedend de fontes diversas avaliando a súa pertinencia., evitando os riscos de manipulación e desinformación. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.6 - Avaliar a veracidade de noticias e informacións, con especial atención ás redes sociais e outros contornos dixitais, seguindo pautas de análises, contraste e verificación, facendo uso da ferramenta adecuada e mantendo unha actitude crítica fronte ás posibles desviacións da información.	O alumnado será quen de integrar a información e transformala en coñecemento adoptando un punto de vista crítico e persoal á vez que respetuoso coa propiedade intelectual. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA2.7 - Identificar e resolver problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de profundar no coñecemento explícito e sistemático sobre a estrutura da lingua e os seus usos, para mellorar as destrezas tanto de produción oral como de comprensión e interpretación crítica.. Exercizos específicos. Observación e rexistr		
CA2.8 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumnado será quen de reflexionar de maneira autónoma sobre as eleccións lingüísticas e discursivas coa terminoloxía adecuada, para desenvolver a conciencialingüística , para aumentar o seu repertorio comunicativo. Exercizos específicos. Observación e rexistro.		
CA1.1 - Recoñecer e valorar as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con especial atención ao galego e ao castelán, a partir da explicación do seu desenvolvemento histórico e sociolingüístico e da situación actual, contrastando de maneira explícita e coa metalinguaxe adecuada aspectos lingüísticos e discursivos das distintas linguas, así como trazos dos dialectos do español, en manifestacións orais, escritas e multimodais.	O alumnado será quen de elaborar conclusións propias sobre a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plurilingüe e pluricultural de España e a súa riqueza dialectais Exercizos específicos. (Observación e rexistro). Exposicións orais sobre libros. (Rúbrica)		
CA5.1 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e solucionar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de identificar problemas comunicativos utilizando os coñecementos explícitos cunha metainguax consolidade. Observación e rexistro.	TI	25
CA5.2 - Explicar e argumentar a interrelación entre o propósito comunicativo e as eleccións lingüísticas do emisor, así como os seus efectos no receptor, utilizando o coñecemento explícito da lingua e unha metalinguaxe específica.	O alumando será quen de interrelacionar estratexias democráticas coa metalinguaxe específicos para a resolución de conflitos. Observación e rexistro.		
CA5.3 - Elaborar e presentar os resultados de pequenos proxectos de investigación sobre aspectos relevantes do funcionamento da lingua, formulando hipóteses e establecendo xeneralizacións, utilizando os conceptos e a terminoloxía lingüística adecuada e consultando de maneira autónoma dicionarios, manuais e gramáticas.	O alumando será quen de desterrar os usos discriminatorios nas prácticas comunicativas evitando o uso inadecuado da terminoloxía lingüística. Observación e rexistro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos

- Desenvolvemento sociohistórico e situación actual das linguas de España.
- Estudo comparativo das principais variedades dialectais do español en España e en América.
- Estratexias de reflexión interlingüística.
- Detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de combatelos.
- Os fenómenos de contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación.
- Dereitos lingüísticos, a súa expresión en leis e declaracións institucionais. Modelos de convivencia entre linguas, as súas causas e consecuencias. Linguas minoritarias e linguas minorizadas. A sustentabilidade lingüística.
- Contexto vinculado ás estratexias de comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais de diferentes ámbitos.
- Análise dos compoñentes do feito comunicativo: grao de formalidade da situación e carácter público ou privado; distancia social entre os interlocutores; propósitos comunicativos e interpretación de intencións; canle de comunicación e elementos non verbais da comunicación.
- Os xéneros discursivos desde o punto de vista da comprensión e análise crítica de textos orais, escritos e multimodais.
- Análise das propiedades textuais: coherencia, cohesión e adecuación.
- Interpretación dos xéneros discursivos propios do ámbito educativo. Os textos académicos.
- Comprensión e análise crítica dos xéneros discursivos propios do ámbito social. As redes sociais e medios de comunicación.
- Procesos de comprensión, análise e interpretación de diversos tipos de textos orais, escritos e multimodais.
- Comprensión oral: sentido global do texto e relación entre as súas partes, selección e retención da información relevante. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e non verbal. Valoración da forma e do contido do texto.
- Comprensión lectora: sentido global do texto e relación entre as súas partes. A intención do emisor. Detección dos usos discriminatorios da linguaxe verbal e icónica. Os abusos de poder e a manipulación a través da linguaxe. Valoración da forma e do contido do texto.
- Alfabetización informacional: busca autónoma e selección da información con criterios de fiabilidade, calidade e pertinencia. Noticias falsas e verificación de feitos. O ciberanzol.
- Recoñecemento dos elementos lingüísticos en textos orais, escritos e multimodais.
- Uso eficaz de dicionarios, manuais de consulta e de correctores ortográficos en soporte analóxico ou dixital.
- Elaboración de conclusións propias sobre o funcionamento do sistema lingüístico cunha metalinguaxe específica a partir da observación, comparación e clasificación de unidades comunicativas e do contraste entre linguas.
- Diferenzas relevantes e interseccións entre lingua oral e lingua escrita: aspectos sintácticos, léxicos e pragmáticos.
- A lingua como sistema interconectado con diferentes niveis: fonolóxico, morfolóxico, sintáctico e semántico.
- Distinción entre a forma (categorías gramaticais) e a función das palabras (funcións sintácticas da oración simple e composta).
- Relación entre a estrutura semántica (significados verbais e argumentos) e sintáctica (suxeito, predicado e complementos) da oración simple e composta en función do propósito comunicativo.
- Procedementos de adquisición e formación de palabras e reflexión sobre as mudanzas no seu significado. As relacións semánticas entre palabras. Valores denotativos e connotativos en función da súa adecuación ao contexto e ao propósito comunicativo.
- Uso autónomo de dicionarios, manuais de gramática e outras fontes de consulta para obter información gramatical de carácter xeral.

UD	Título da UD	Duración
13	El Barroco (I) poesía y prosa.	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos	PE	59
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e a análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua		
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos no ámbito persoal, educativo e social.	Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos		
CA4.1 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de comprender e interpretar textos escritos con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura. Comentarios e controis de lectura. Observación e rexistro.		
CA4.3 - Elixir e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura contemporánea e deixar constancia do progreso do itinerario lector e cultural persoal mediante a explicación argumentada dos criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e da experiencia de lectura.	O alumnado será quen de reelaborar temáticas culturais en distintos soportes e de fontes diversas, e integralas nos seus propios esquemas creativo calibrando a súa pertinencia. Traballos (rúbrica). Lectura y comentarios. (Observación e rexistro) Exposición oral. (Rúbrica)		
CA4.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas mediante a análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	O alumnado será quen de relacionar os elementos extratextuais na análise Estética da tradición literaria con rigor metalingüístico. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA4.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumnado será quen de idear un corpus literario propio, con conciencia estilística, a partir de obras significativas, en distintos soportes e linguaxes, empregando recursos multimodais. Exercicios específicos. Observación e rexistro. Exposición oral sobre libros (rúbrica)		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer e valorar as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con especial atención ao galego e ao castelán, a partir da explicación do seu desenvolvemento histórico e sociolingüístico e da situación actual, contrastando de maneira explícita e coa metalinguaxe adecuada aspectos lingüísticos e discursivos das distintas linguas, así como trazos dos dialectos do español, en manifestacións orais, escritas e multimodais.	O alumnado será quen de elaborar conclusións propias sobre a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plurilingüe e pluricultural de España e a súa riqueza dialectais Exercizos específicos. (Observación e rexistro). Exposicións orais sobre libros. (Rúbrica)	TI	41
CA4.2 - Elaborar traballos de investigación de maneira autónoma, en diferentes soportes, sobre temas curriculares de interese cultural que impliquen localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura; organizala e integrala en esquemas propios; e reelaborala e comunicala de maneira creativa, adoptando un punto de vista crítico e respectuoso coa propiedade intelectual.	O alumnado será quen de reelaborar temáticas culturais en distintos soportes e de fontes diversas, e integralas nos seus propios esquemas creativo calibrando a súa pertinencia. Traballos (rúbrica). Lectura y comentarios. (Observación e rexistro) Exposición oral. (Rúbrica)		
CA4.4 - Partillar a experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e elaborar una interpretación persoal establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	O alumnado será quen de traballar a Literatura comparada de xeito contrastado e razoado. Exposicións orais (rúbrica). Comentarios. Observación e rexistro.		
CA4.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, un ensaio ou unha presentación multimodal, establecendo vínculos argumentados entre os clásicos da literatura española obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas clásicas ou contemporáneas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos, e explicitando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	O alumnado será quen de ler, interpretar e valorar obras relevantes da literatura española e hispanoamericana mobilizando os coñecementos adquiridos e vinculando textos diversos en función de valores éticos. Mapas culturais. (Observación e rexistro). Exposición oral (rúbrica)		
CA4.8 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e solucionar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de empregar os coñecementos sobre a lingua e o seu uso para identificar e resolver problemas de comprensión lectora Controles de lectura e comentarios. Observación e rexistro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento sociohistórico e situación actual das linguas de España. - Estudo comparativo das principais variedades dialectais do español en España e en América. - Estratexias de reflexión interlingüística. - Detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de combatelos. - Os fenómenos de contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia

Contidos

- dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación.
- Dereitos lingüísticos, a súa expresión en leis e declaracións institucionais. Modelos de convivencia entre linguas, as súas causas e consecuencias. Linguas minoritarias e linguas minorizadas. A sustentabilidade lingüística.
- Lectura autónoma de obras relevantes de autoras e autores da literatura universal contemporánea, que susciten reflexión sobre o propio itinerario lector, así como a inserción no debate interpretativo da cultura. Procesos e estratexias.
- Selección das obras coa axuda de recomendacións especializadas.
- Participación activa no círculo literario e lector en contexto presencial e dixital. Utilización autónoma de todo tipo de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido, atendendo aos circuitos comerciais do libro e distinguindo entre literatura canónica e de consumo, clásicos e bestsellers.
- Comunicación da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica, atendendo a aspectos temáticos, a xénero e subxénero, a elementos da estrutura, así como ao estilo e aos valores éticos e estéticos das obras.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou outras manifestacións literarias ou artísticas.
- Recomendación de lecturas en soportes variados, atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.
- Lectura guiada de clásicos da literatura española desde a Idade Media ata o Romanticismo, inscritos en itinerarios temáticos ou de xénero. Procesos e estratexias.
- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.
- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.
- Utilización da información sociohistórica, cultural e artística para interpretar as obras e comprender o seu lugar na tradición literaria.
- Vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e ruptura.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos, integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. Lectura con perspectiva de xénero.
- Lectura expresiva, dramatización e recitado atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.
- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.

UD	Título da UD	Duración
14	El Barroco (II): teatro.	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos a		
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e a análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua,		
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos no ámbito persoal, educativo e social.	utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos		
CA4.1 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de comprender e interpretar textos escritos con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura. Comentarios e controis de lectura. Observación e rexistro.	PE	59
CA4.3 - Elixir e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura contemporánea e deixar constancia do progreso do itinerario lector e cultural persoal mediante a explicación argumentada dos criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e da experiencia de lectura.	O alumnado será quen de reelaborar temáticas culturais en distintos soportes e de fontes diversas, e integralas nos seus propios esquemas creativo calibrando a súa pertinencia. Traballos (rúbrica). Lectura y comentarios. (Observación e rexistro) Exposición oral. (Rúbrica)		
CA4.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas mediante a análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	O alumnado será quen de relacionar os elementos extratextuais na análise Estética da tradición literaria con rigor metalingüístico. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA4.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumnado será quen de idear un corpus literario propio, con conciencia estilística, a partir de obras significativas, en distintos soportes e linguaxes, empregando recursos multimodais.		
CA1.1 - Recoñecer e valorar as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con especial atención ao galego e ao castelán, a partir da explicación do seu desenvolvemento histórico e sociolingüístico e da situación actual, contrastando de maneira explícita e coa metalinguaxe adecuada aspectos lingüísticos e discursivos das distintas linguas, así como trazos dos dialectos do español, en manifestacións orais, escritas e multimodais.	O alumnado será quen de elaborar conclusións propias sobre a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plurilingüe e pluricultural de España e a súa riqueza dialectais Exercizos específicos. (Observación e rexistro). Exposicións orais sobre libros. (Rúbrica)	TI	41

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Elaborar traballos de investigación de maneira autónoma, en diferentes soportes, sobre temas curriculares de interese cultural que impliquen localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura; organizala e integrala en esquemas propios; e reelaborala e comunicala de maneira creativa, adoptando un punto de vista crítico e respectuoso coa propiedade intelectual.	O alumnado será quen de reelaborar temáticas culturais en distintos soportes e de fontes diversas, e integralas nos seus propios esquemas creativo calibrando a súa pertinencia. Traballos (rúbrica). Lectura y comentarios. (Observación e rexistro) Exposición oral. (Rúbrica)		
CA4.4 - Partillar a experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e elaborar una interpretación persoal establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	O alumnado será quen de traballar a Literatura comparada de xeito contrastado e razoado. Exposicións orais (rúbrica). Comentarios. Observación e rexistro.		
CA4.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, un ensaio ou unha presentación multimodal, establecendo vínculos argumentados entre os clásicos da literatura española obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas clásicas ou contemporáneas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos, e explicitando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	O alumnado será quen de ler, interpretar e valorar obras relevantes da literatura española e hispanoamericana mobilizando os coñecementos adquiridos e vinculando textos diversos en función de valores éticos. Mapas culturais. (Observación e rexistro). Exposición oral (rúbrica)		
CA4.8 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e solucionar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de empregar os coñecementos sobre a lingua e o seu uso para identificar e resolver problemas de comprensión lectora Controles de lectura e comentarios. Observación e rexistro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento sociohistórico e situación actual das linguas de España. - Estudo comparativo das principais variedades dialectais do español en España e en América. - Estratexias de reflexión interlingüística. - Detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de combatelos. - Os fenómenos de contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación. - Dereitos lingüísticos, a súa expresión en leis e declaracións institucionais. Modelos de convivencia entre linguas, as súas causas e consecuencias. Linguas minoritarias e linguas minorizadas. A sustentabilidade lingüística. - Lectura autónoma de obras relevantes de autoras e autores da literatura universal contemporánea, que susciten reflexión sobre o propio itinerario lector, así como a inserción no debate interpretativo da cultura. Procesos e estratexias. - Selección das obras coa axuda de recomendacións especializadas.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Participación activa no círculo literario e lector en contexto presencial e dixital. Utilización autónoma de todo tipo de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido, atendendo aos círculos comerciais do libro e distinguindo entre literatura canónica e de consumo, clásicos e bestsellers. - Comunicación da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica, atendendo a aspectos temáticos, a xénero e subxénero, a elementos da estrutura, así como ao estilo e aos valores éticos e estéticos das obras. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou outras manifestacións literarias ou artísticas. - Recomendación de lecturas en soportes variados, atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais. - Lectura guiada de clásicos da literatura española desde a Idade Media ata o Romanticismo, inscritos en itinerarios temáticos ou de xénero. Procesos e estratexias. - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias. - Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos. - Utilización da información sociohistórica, cultural e artística para interpretar as obras e comprender o seu lugar na tradición literaria. - Vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e ruptura. - Expresión argumentada da interpretación dos textos, integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. Lectura con perspectiva de xénero. - Lectura expresiva, dramatización e recitado atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados. - Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.

UD	Título da UD	Duración
15	Neoclasicismo: el siglo XVIII.	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos	PE	67
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e a análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua,		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos no ámbito persoal, educativo e social.	utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos		
CA4.1 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de comprender e interpretar textos escritos con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura. Comentarios e controis de lectura. Observación e rexistro.		
CA4.3 - Elixir e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura contemporánea e deixar constancia do progreso do itinerario lector e cultural persoal mediante a explicación argumentada dos criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e da experiencia de lectura.	O alumnado será quen de reelaborar temáticas culturais en distintos soportes e de fontes diversas, e integralas nos seus propios esquemas creativo calibrando a súa pertinencia. Traballos (rúbrica). Lectura y comentarios. (Observación e rexistro) Exposición oral. (Rúbrica)		
CA4.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas mediante a análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	O alumnado será quen de relacionar os elementos extratextuais na análise Estética da tradición literaria con rigor metalingüístico. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA4.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, un ensaio ou unha presentación multimodal, establecendo vínculos argumentados entre os clásicos da literatura española obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas clásicas ou contemporáneas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos, e explicitando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	O alumnado será quen de ler, interpretar e valorar obras relevantes da literatura española e hispanoamericana mobilizando os coñecementos adquiridos e vinculando textos diversos en función de valores éticos. Mapas culturais. (Observación e rexistro). Exposición oral (rúbrica)		
CA4.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumnado será quen de idear un corpus literario propio, con conciencia estilística, a partir de obras significativas, en distintos soportes e linguaxes, empregando recursos multimodais. Exercicios específicos. Observación e rexistro. Exposición oral sobre libros (rúbrica)		
CA1.1 - Recoñecer e valorar as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con especial atención ao galego e ao castelán, a partir da explicación do seu desenvolvemento histórico e sociolingüístico e da situación actual, contrastando de maneira explícita e coa metalinguaxe adecuada aspectos lingüísticos e discursivos das distintas linguas, así como trazos dos dialectos do español, en manifestacións orais, escritas e multimodais.	O alumnado será quen de elaborar conclusións propias sobre a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plirilingüe e pluricultural de España e a súa riqueza dialectais Exercizos específicos. (Observación e rexistro). Exposicións orais sobre libros. (Rúbrica)	TI	33

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Elaborar traballos de investigación de maneira autónoma, en diferentes soportes, sobre temas curriculares de interese cultural que impliquen localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura; organizala e integrala en esquemas propios; e reelaborala e comunicala de maneira creativa, adoptando un punto de vista crítico e respectuoso coa propiedade intelectual.	O alumnado será quen de reelaborar temáticas culturais en distintos soportes e de fontes diversas, e integralas nos seus propios esquemas creativo calibrando a súa pertinencia. Traballos (rúbrica). Lectura y comentarios. (Observación e rexistro) Exposición oral. (Rúbrica)		
CA4.4 - Partillar a experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e elaborar una interpretación persoal establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	O alumnado será quen de traballar a Literatura comparada de xeito contrastado e razoado. Exposicións orais (rúbrica). Comentarios. Observación e rexistro.		
CA4.8 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e solucionar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de empregar os coñecementos sobre a lingua e o seu uso para identificar e resolver problemas de comprensión lectora Controles de lectura e comentarios. Observación e rexistro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento sociohistórico e situación actual das linguas de España. - Estudo comparativo das principais variedades dialectais do español en España e en América. - Estratexias de reflexión interlingüística. - Detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de combatelos. - Os fenómenos de contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación. - Dereitos lingüísticos, a súa expresión en leis e declaracións institucionais. Modelos de convivencia entre linguas, as súas causas e consecuencias. Linguas minoritarias e linguas minorizadas. A sustentabilidade lingüística. - Lectura autónoma de obras relevantes de autoras e autores da literatura universal contemporánea, que susciten reflexión sobre o propio itinerario lector, así como a inserción no debate interpretativo da cultura. Procesos e estratexias. - Selección das obras coa axuda de recomendacións especializadas. - Participación activa no circuío literario e lector en contexto presencial e dixital. Utilización autónoma de todo tipo de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido, atendendo aos circuítos comerciais do libro e distinguindo entre literatura canónica e de consumo, clásicos e bestsellers. - Comunicación da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica, atendendo a aspectos temáticos, a xénero e subxénero, a elementos da estrutura, así como ao estilo e aos valores éticos e estéticos das obras. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou outras manifestacións literarias ou artísticas. - Recomendación de lecturas en soportes variados, atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Lectura guiada de clásicos da literatura española desde a Idade Media ata o Romanticismo, inscritos en itinerarios temáticos ou de xénero. Procesos e estratexias. - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias. - Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos. - Utilización da información sociohistórica, cultural e artística para interpretar as obras e comprender o seu lugar na tradición literaria. - Vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e ruptura. - Expresión argumentada da interpretación dos textos, integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. Lectura con perspectiva de xénero. - Lectura expresiva, dramatización e recitado atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados. - Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.

UD	Título da UD	Duración
16	Literatura del siglo XIX.	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos adoptando unha actitude de respecto e valoración da riqueza cultural, lingüística e dialectal, a partir da exploración e reflexión arredor dos fenómenos do contacto entre linguas, con especial atención ao papel das redes sociais e dos medios de comunicación, e da investigación sobre os dereitos lingüísticos e diversos modelos de convivencia entre linguas.	Refutar prexuízos e estereotipos lingüísticos	PE	59
CA1.3 - Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua, os abusos de poder a través da palabra e os usos manipuladores da linguaxe a partir da reflexión e a análise dos elementos lingüísticos, textuais e discursivos utilizados, así como dos elementos non verbais que rexen a comunicación entre as persoas.	Identificar e evitar os usos discriminatorios da lingua		
CA1.4 - Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos procurando consensos no ámbito persoal, educativo e social.	Utilizar estratexias para a resolución dialogada dos conflitos		
CA4.1 - Valorar a forma e o contido de textos complexos avaliando a súa calidade, a fiabilidade e idoneidade da canle utilizada, así como a eficacia dos procedementos comunicativos empregados.	O alumnado será quen de comprender e interpretar textos escritos con sentido crítico e diferentes propósitos de lectura. Comentarios e controis de lectura. Observación e regxstro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.3 - Elixir e ler de maneira autónoma obras relevantes da literatura contemporánea e deixar constancia do progreso do itinerario lector e cultural persoal mediante a explicación argumentada dos criterios de selección das lecturas, as formas de acceso á cultura literaria e da experiencia de lectura.	O alumnado será quen de reelaborar temáticas culturais en distintos soportes e de fontes diversas, e integralas nos seus propios esquemas creativo calibrando a súa pertinencia. Traballos (rúbrica). Lectura y comentarios. (Observación e rexistro) Exposición oral. (Rúbrica)		
CA4.5 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas mediante a análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	O alumnado será quen de relacionar os elementos extratextuais na análise Estética da tradición literaria con rigor metalingüístico. Exercicios específicos. Observación e rexistro.		
CA4.7 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos en que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	O alumnado será quen de idear un corpus literario propio, con conciencia estilística, a partir de obras significativas, en distintos soportes e linguaxes, empregando recursos multimodais. Exercicios específicos. Observación e rexistro. Exposición oral sobre libros (rúbrica)		
CA1.1 - Recoñecer e valorar as linguas oficiais de España e as variedades dialectais do español, con especial atención ao galego e ao castelán, a partir da explicación do seu desenvolvemento histórico e sociolingüístico e da situación actual, contrastando de maneira explícita e coa metalinguaxe adecuada aspectos lingüísticos e discursivos das distintas linguas, así como trazos dos dialectos do español, en manifestacións orais, escritas e multimodais.	O alumnado será quen de elaborar conclusións propias sobre a diversidade lingüística do mundo a partir do coñecemento da realidade plurilingüe e pluricultural de España e a súa riqueza dialectais. Exercicios específicos. (Observación e rexistro). Exposicións orais sobre libros. (Rúbrica)		
CA4.2 - Elaborar traballos de investigación de maneira autónoma, en diferentes soportes, sobre temas curriculares de interese cultural que impliquen localizar, seleccionar e contrastar información procedente de diferentes fontes; calibrar a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura; organizala e integrala en esquemas propios; e reelaborala e comunicala de maneira creativa, adoptando un punto de vista crítico e respectuoso coa propiedade intelectual.	O alumnado será quen de reelaborar temáticas culturais en distintos soportes e de fontes diversas, e integralas nos seus propios esquemas creativo calibrando a súa pertinencia. Traballos (rúbrica). Lectura y comentarios. (Observación e rexistro) Exposición oral. (Rúbrica)	TI	41
CA4.4 - Partillar a experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e elaborar una interpretación persoal establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	O alumnado será quen de traballar a Literatura comparada de xeito contrastado e razoado. Exposicións orais (rúbrica). Comentarios. Observación e rexistro.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, un ensaio ou unha presentación multimodal, establecendo vínculos argumentados entre os clásicos da literatura española obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas clásicas ou contemporáneas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos, e explicitando a implicación e a resposta persoal do lector na lectura.	O alumnado será quen de ler, interpretar e valorar obras relevantes da literatura española e hispanoamericana mobilizando os coñecementos adquiridos e vinculando textos diversos en función de valores éticos. Mapas culturais. (Observación e rexistro). Exposición oral (rúbrica)		
CA4.8 - Revisar os propios textos e facer propostas de mellora argumentando as mudanzas a partir da reflexión metalingüística e interlingüística e utilizando unha metalinguaxe específica, e identificar e solucionar problemas de comprensión lectora utilizando os coñecementos explícitos sobre a lingua e o seu uso.	O alumnado será quen de empregar os coñecementos sobre a lingua e o seu uso para identificar e resolver problemas de comprensión lectora Controles de lectura e comentarios. Observación e rexistro.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Desenvolvemento sociohistórico e situación actual das linguas de España. - Estudo comparativo das principais variedades dialectais do español en España e en América. - Estratexias de reflexión interlingüística. - Detección de prexuízos e estereotipos lingüísticos coa finalidade de combatelos. - Os fenómenos de contacto entre linguas: bilingüismo, préstamos, interferencias. Diglosia lingüística e diglosia dialectal. O papel actual das redes sociais e dos medios de comunicación. - Dereitos lingüísticos, a súa expresión en leis e declaracións institucionais. Modelos de convivencia entre linguas, as súas causas e consecuencias. Linguas minoritarias e linguas minorizadas. A sustentabilidade lingüística. - Lectura autónoma de obras relevantes de autoras e autores da literatura universal contemporánea, que susciten reflexión sobre o propio itinerario lector, así como a inserción no debate interpretativo da cultura. Procesos e estratexias. - Selección das obras coa axuda de recomendacións especializadas. - Participación activa no circuío literario e lector en contexto presencial e dixital. Utilización autónoma de todo tipo de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais. - Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido, atendendo aos circuítos comerciais do libro e distinguindo entre literatura canónica e de consumo, clásicos e bestsellers. - Comunicación da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica, atendendo a aspectos temáticos, a xénero e subxénero, a elementos da estrutura, así como ao estilo e aos valores éticos e estéticos das obras. - Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou outras manifestacións literarias ou artísticas. - Recomendación de lecturas en soportes variados, atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais. - Lectura guiada de clásicos da literatura española desde a Idade Media ata o Romanticismo, inscritos en itinerarios temáticos ou de xénero. Procesos e estratexias. - Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias. - Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción

Contidos

- dos seus recursos expresivos.
- Utilización da información sociohistórica, cultural e artística para interpretar as obras e comprender o seu lugar na tradición literaria.
- Vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas e linguaxes. Elementos de continuidade e ruptura.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos, integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos. Lectura con perspectiva de xénero.
- Lectura expresiva, dramatización e recitado atendendo aos procesos de comprensión, apropiación e oralización implicados.
- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.

4.1. Concrecións metodolóxicas

4.1. METODOLOGÍA EN LOS CURSOS DE BACHILLERATO.

En esta asignatura se trabajará atendiendo a las cuatro destrezas básicas que conforman la competencia lingüística:

-La expresión y la comprensión oral (destrezas relacionadas con los contenidos especificados en el Bloque 1) serán trabajadas de manera que el alumnado desarrolle la capacidad de comunicarse efectivamente en todo tipo de contextos, priorizando en las clases la práctica del registro formal. La imitación de modelos orales (géneros dramáticos o periodísticos, por ejemplo) y las exposiciones públicas pueden ser buenas actividades para desarrollar la destreza de la expresión oral, así como la imitación o reproducción de géneros literarios de tradición oral. La comprensión oral puede trabajarse igualmente con estas actividades, pero también por medio de audiciones guiadas.

-La comprensión escrita (relacionada con algunos contenidos del bloque 2 y con los del bloque 4) se trabajará por medio de la lectura. En la clase se trabajará habitualmente con textos de distinta tipología, y además cada alumno leerá por lo menos un libro cada trimestre. Los textos seleccionados por el profesorado deben estar adaptados a las capacidades e intereses del alumnado, y además se procurará con ellos, como ya se ha especificado en apartados anteriores, trabajar algunos temas que puedan dar lugar a una reflexión que contribuya a la adquisición de los elementos transversales o bien suscitar la curiosidad o interés con algún aspecto de la materia o de otros campos con el fin de lograr una mayor motivación. También se trabajará con vista a que el alumno sea capaz de formarse un criterio a la hora de elegir sus propias lecturas según sus gustos e intereses.

-La expresión escrita (relacionada con algunos contenidos del bloque 2, 3 y 4) debe ser trabajada con vistas a varios aspectos: en primer lugar, lograr que el lenguaje se emplee con corrección y adecuación; en segundo lugar, conseguir que sea un eficaz vehículo de transmisión de ideas y conocimientos y de expresión de opiniones y sentimientos; en tercer lugar, reproducir de manera convencional en los textos ciertos rasgos formales de los textos de distintas tipologías. Para ello es importante trabajar de manera constante la ortografía y puntuación por medio de ejercicios específicos, además de por medio de la redacción de los textos propios. En esta etapa el comentario de texto se convierte en una herramienta básica de aprendizaje y pretende ser vehículo de análisis y de reflexión.

La motivación del alumnado es muy importante, porque no solo previene posibles problemas, sino porque además consigue que el aprendizaje se lleve a cabo más rápido, de manera significativa y con menos esfuerzo. Conseguir la participación activa del alumnado en el aula debe ser una prioridad en ese sentido, así como fomentar la competencia de aprender a aprender para que el alumnado sea consciente de su propio aprendizaje. Para lograr la motivación del alumnado conviene, tras la evaluación inicial, valorar cuál es el punto de partida para poder trabajar en la zona de desarrollo próximo, buscando un nivel de esfuerzo adecuado a los conocimientos previos del alumnado. Este es el momento también de valorar la necesidad de un refuerzo o una adaptación. A partir de ahí, conviene diseñar las clases teniendo en cuenta la diversidad del alumnado (diferentes ritmos, distintos estilos de aprendizaje) y buscando actividades que favorezcan la participación de toda la clase y el compromiso de todo alumno con su propio aprendizaje. En este sentido, es muy delicada en esta edad la cuestión del afianzamiento del hábito lector, y habría que trabajar específicamente para que este no se pierda, ofreciendo las herramientas necesarias a la clase para explorar sus propios gustos y formar su propio criterio. Además, por otra parte, deberían fomentarse aquellos

ejercicios en los que el alumnado sea creador de contenidos, no solo consumidor de los mismos.

Desde hace dos cursos, además, es necesario dar más peso en la metodología al desarrollo de las destrezas relacionadas con las tecnologías de la información y comunicación, puesto que es necesario que, en caso de que se dé un escenario de enseñanza no presencial, el alumnado tenga acceso a la información y sea capaz de comunicarse con el profesorado para recibir clases, realizar las tareas y recibir la correspondiente retroalimentación con respecto a su trabajo. Para ello, contamos con las aulas virtuales y con Cisco Webex. Por ello, con la mayor rapidez posible, es importante que la totalidad del alumnado sea capaz, como mínimo, de convertir un archivo a PDF, conectarse a una videoconferencia, manejarse en las aulas virtuales y subir tareas a ellas. Una manera de lograr que el alumnado interiorice estos aprendizajes es mediante la realización de actividades en que se requiera el manejo de esas herramientas, especialmente durante el primer trimestre (y, a ser posible, en los primeros días del curso).

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación

4.2. MATERIAIS E RECURSOS

Lecturas obligatorias:

1º trimestre: La Celestina, de F. de Rojas.

2º trimestre: Novelas ejemplares, de Cervantes/ El hereje, de M. Delibes.

3º trimestre: Soldados de Salamina, de J. Cercas.

RECURSOS: adaptación actualizada de La Celestina de Soledad Puértolas y versión de Luis García Montero. (Bibliografía)

-Investigación periodística y recurso de fuentes de información para la concreción literaria de Soldados de Salamina. Literatura comparada a partir del título. (Red)

-Compendio y recuperación de historia, religión y sociedad española en El hereje. (Documentación)

-Aula virtual: subir trabajos, audios, canciones (Rap sobre Mio Cid), entre otros.

MATERIALES: resúmenes, síntesis, reseñas y sinopsis de películas (Descifrando Enigma, Figuras ocultas, La Llegada, entre otras).

-Esquemas y mapas conceptuales: categorías gramaticales; sintaxis actualizada (NGLE); géneros literarios; diferencias entre mesteres, entre otros.

-Comentarios de texto formales: plano de expresión y plano de contenido; introducción, nudo y desenlace (tema, estructura y conclusión; análisis morfo-sintáctico y léxico-semántico (lirica de los siglos de oro).

-Exposiciones orales: apoyo multimodal.

4.3 ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS Y EXTRAESCOLARES EN LOS CURSOS DE BACHILLERATO.

Las actividades propuestas para todos los cursos son:

* Celebración del Día de la Poesía con un recital poético (en colaboración con los otros departamentos de lenguas y con la biblioteca del centro).

* Celebración del Día del Libro durante todo el mes de abril: elaboración y proyección de Booktrailers y elaboración de carteles o montajes digitales inspirados en el reto #bookfacefriday.

Además, para los alumnos de 1º Bach se plantean las siguientes salidas:

* Asistencia a una representación teatral.

* Visita a la Casa-Museo de Emilia Pardo Bazán en A Coruña.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

La evaluación del aprendizaje del alumno será continua, formativa e integradora, esto es, inmersa en el proceso de enseñanza-aprendizaje y teniendo en cuenta el desarrollo de las competencias clave.

La evaluación inicial, que tendrá lugar a principio de curso, tiene como objetivo conocer el punto de partida del alumnado en los conceptos y destrezas sobre las que se va a trabajar a lo largo del curso. Sirve para detectar carencias o dificultades y también para conocer los intereses y motivaciones del alumnado. Partiendo de la evaluación inicial y de la memoria del departamento podrá el profesorado programar concretamente su práctica docente y, si es el caso, considerar la necesidad de medidas de refuerzo o reorganizar la temporalización u otros aspectos de la programación.

Periódicamente tendrá lugar una evaluación ordinaria en las fechas que determine el centro. Para los alumnos que no superen la asignatura en la evaluación ordinaria existe una evaluación extraordinaria.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	7	6	7	7	7	6	6	6	6	6
Proba escrita	57	61	61	73	59	59	52	52	75	59
Táboa de indicadores	43	39	39	27	41	41	48	48	25	41

Unidade didáctica	UD 11	UD 12	UD 13	UD 14	UD 15	UD 16	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	6	6	6	6	6	6	100
Proba escrita	59	75	59	59	67	59	62
Táboa de indicadores	41	25	41	41	33	41	38

Criterios de cualificación:

PROCEDIMIENTOS DE EVALUACIÓN Y CRITERIOS DE CALIFICACIÓN.

Durante la evaluación, en cada uno de los trimestres, la nota se obtendrá de la siguiente manera:

- Examen trimestral: 8 puntos (80 % de la nota)
- Lectura obligatoria: 1.5 puntos (15% de la nota)
- Participación en clase, trabajo diario: 0,5 puntos (5% de la nota)

La nota final de curso será la media de los tres trimestres. Si esta media no es suficiente para alcanzar el aprobado, el alumno podrá presentarse a un examen final de la asignatura en el que entrará la materia de todo el curso. (No se eliminarán partes de la materia ni habrá recuperaciones previas).

Si el alumno está aprobado con la media de los tres trimestres, podrá realizar un examen para subir nota en la

evaluación final. La nota de este examen se multiplicará por 0,1 y ese resultado se sumará a la media de los tres trimestres que previamente tenía el alumno. De esta manera, en la evaluación final podrá subir hasta un máximo de un punto.

Además, en todas las pruebas y trabajos se aplicarán los siguientes criterios:

- a) En todos los exámenes y ejercicios escritos se descontará 0,1 puntos por cada error en la expresión escrita, error ortográfico o de redacción (coherencia, cohesión, puntuación...) hasta un máximo de 1 punto.
- b) En todos los exámenes y ejercicios escritos se podrá descontar medio punto de la nota si la presentación no es la adecuada (márgenes, orden, limpieza, ...).
- c) Si en cualquier ejercicio, examen o trabajo se detecta que alguna parte no ha sido realizada originalmente por el alumno, esta parte será puntuada con cero puntos. Esto incluye la práctica de cortar y pegar enunciados y fragmentos de texto o imágenes de otras fuentes sin citarlas de manera correcta. Siempre se debe citar la bibliografía.
- d) Es fundamental respetar los plazos de entrega de los trabajos y las fechas de realización de exposiciones para que estas actividades puedan ser evaluadas, por lo que, salvo causa justificada, no serán admitidos trabajos fuera de plazo ni se cambiarán las fechas de las exposiciones orales.

Criterios de recuperación:

Si la media de los tres trimestres no es suficiente para alcanzar el aprobado, el alumno podrá presentarse a un examen final de la asignatura en el que entrará la materia de todo el curso.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

No procede este apartado en este curso académico.

5.4. Procedemento para acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias

No procede este apartado en este curso académico.

6. Medidas de atención á diversidade

6.. MEDIDAS DE ATENCIÓN A LA DIVERSIDAD EN EL BACHILLERATO.

Para garantizar que todos los alumnos alcancen los objetivos programados y vayan desarrollando sus competencias a lo largo del proceso de enseñanza- aprendizaje, es fundamental la detección precoz de las dificultades que puedan surgir o que de hecho ya haya. Desde principio de curso hay que tener en cuenta a los alumnos que han tenido refuerzo en cursos pasados y a aquellos que han tenido alguna repetición en la etapa de Bachillerato, ESO o Primaria, así como de aquellos que tienen materias pendientes o cualquier tipo de dificultad física, psíquica o académica certificada que les dificulte seguir el mismo ritmo que sus compañeros de clase. Es necesario tener en cuenta todos estos hechos a la hora de programar la práctica docente para adaptar tiempos, recursos o actividades de manera que se facilite un mejor aprendizaje del alumnado.

La evaluación inicial es el momento de detectar otras dificultades aparte de las ya notificadas y de llegar a acuerdos acerca de las medidas que se pueden tomar, siguiendo en todo momento los protocolos recogidos en EDUCONVIVES.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Educación para la igualdad entre los sexos	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Educación para la paz	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Educación para el consumidor	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Educación cívica	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Educación para la salud	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12	UD 13	UD 14	UD 15	UD 16
ET.1 - Educación para la igualdad entre los sexos	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Educación para la paz	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Educación para el consumidor	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Educación cívica	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Educación para la salud	X	X	X	X	X	X	X	X

Observacións:

Se tratarán a través de las lecturas

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Asistencia a una representación teatral	Educación estética
Celebración del día de la Poesía	Recital poético
Celebración del día del Libro	Diversas actividades (booktrailers, retos...)
Salida al museo Verbum	Interdisciplinaridad

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Valoración del 0 al 5, donde el 1 es "en absoluto" y el 5 significa "completamente de acuerdo"

Descrición:

- La evaluación inicial ha servido para diagnosticar realmente los problemas que han surgido.
- Se han adoptado desde un principio medidas para solventar las dificultades que tenían los alumnos con necesidades educativas específicas.
- Se ha adaptado el currículo o la metodología a estos alumnos.
- Las actividades han sido diseñadas teniendo en cuenta las características del alumnado.
- La secuenciación de contenidos ha sido adecuada.
- Los criterios de calificación eran adecuados para medir proporcionalmente el grado de esfuerzo y adquisición de competencias de los alumnos.
- La elección de las lecturas fue acertada.
- Se ha impartido la totalidad de las horas lectivas del calendario escolar.
- Se ha motivado al alumnado para que, voluntariamente, amplíe por su cuenta conocimientos relacionados con la materia o lea libros no calificables.
- La comunicación con las familias ha sido fluida.
- Los alumnos han obtenido calificación positiva en pruebas externas (por ejemplo, pruebas de acceso a ciclos, selectividad)
- Se han resuelto los conflictos que pudieron surgir en clase.
- Los alumnos comprendían qué tenían que hacer para obtener una calificación positiva.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

En la memoria de final de curso, tras una reflexión personal y posterior puesta en común, se propondrá la revisión de la programación teniendo en cuenta los siguientes puntos:

- a) Grado cumplimiento de la programación y justificaciones de la parte de la programación no impartida.
- b) Modificaciones introducidas en la programación durante el curso, y su motivación.
- c) Idoneidad de los recursos empleados y propuestas de cambios.
- d) Valoración de los diferentes tipos de actividades realizadas.
- e) Análisis de los resultados de las evaluaciones.
- f) Propuestas de mejora.

9. Outros apartados

1. prensa na educación

De xeito semanal utilizamos a prensa para recoñecer os subxéneros periodísticos e as características dos mesmos. Comentamos noticias relevantes e significativas. D mesmos modo, analizamos a publicidade e as súas consecuencias para os medios, as viñetas e o su contido tanto gráfico como escrito (humorístico, sarcástico, etc).

2. Cinema na educación

Visionado de películas e análise dos planos empregados (picado, contrapicado, panorámica, zoom), dos claroscuros, color, movemento da cámara e da banda sonora. Do mesmo modo, consideramos necesario o punto de vista da dirección e do guión (si se trata dun texto adaptado). Documentales de interés educativo: os mellores museos do mundo (O museo de Madame Tussaud,s), entre otros de interés mundial.; as mellores bibliotecas, entre outros.